

Masarykova univerzita v Brně

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky

**Vývoj ochotnického divadla ve vybraných obcích mikroregionu
Valašskomeziříčsko-Kelečsko**

Diplomová práce

Brno 2008

Vedoucí diplomové práce:
PaedDr. Marie Pavlovská, PhD.

Vypracovala:
Jana Hadašová

Chtěla bych poděkovat PaedDr. Marii Pavlovské, PhD. za poskytnutý čas, pomoc a cenné rady při zpracování diplomové práce. Také bych chtěla poděkovat rodině a všem blízkým za podporu při studiu na vysoké škole.

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně na základě konzultací a použila jsem jen literaturu uvedenou v seznamu literatury, který je v práci uveden.

Souhlasím, aby práce byla uložena na Masarykově univerzitě v Brně v knihovně Pedagogické fakulty a zpřístupněna ke studijním účelům.

V Brně dne 9. dubna 2008

.....

Obsah

1 Obsah

2	Úvod	5
3	Anotace	6
4	Historie českého činoherního ochotnického divadla	7
5	Historie loutkového divadla	11
6	Mikroregion Valašskomeziříčsko-Kelečsko	14
6.1.1	Branky, o. Vsetín	16
6.1.2	Choryně, o. Vsetín	17
6.1.3	Kladeruby, o. Vsetín	18
6.1.4	Lešná, o. Vsetín	19
6.1.5	Poličná, m. č. města Valašské Meziříčí, o. Vsetín	20
6.2	Historie amatérského divadla do roku 1989	21
6.2.1	Branky	21
6.2.2	Choryně	23
6.2.3	Kladeruby	35
6.2.4	Lešná	38
6.2.5	Poličná	40
6.3	Amatérské divadlo po roce 1989	46
6.3.1	Branky na Moravě	46
6.3.2	Choryně	49
6.3.3	Kladeruby	60
6.3.4	Poličná	60
6.3.5	Lešná	60

7	Anketa.....	61
7.1	Anketa – Eva Marková	63
7.2	Anketa – Zdeňka Vaculíková	66
7.3	Anketa – Marie Halaštová	68
7.4	Anketa – Petr Sedlář	71
7.5	Anketa – Lucie Černochová	74
7.6	Anketa – Marta Mocková	77
7.7	Anketa – Marta Mocková	79
7.8	Anketa – Marie Černochová	81
8	Průzkum.....	83
8.1	Vyhodnocení průzkumu v obci Branky	83
8.2	Vyhodnocení průzkumu všech obcí.....	85
9	Závěr.....	87
10	Poznámky	88
11	Resumé	89
12	Použitá literatura.....	90
13	Seznam obrázků.....	92
14	Přílohy	94

2 Úvod

Již odedávna byli učitelé považováni za nositele a šířitele vzdělanosti, kultury a historických tradic. Jelikož pocházím z malé obce Choryně, která má bohatou divadelnickou tradici, ale téměř nikdo o ní neví. Rozhodla jsem se, že jakožto budoucí učitelka se v rámci diplomové práce stanu šířitelkou kulturní tradice naší obce. Na neznalost divadelnické tradice obce jsem narazila i v sousedních vesnicích – Branky, Kladeruby, Lešná a Poličná, a proto jsem se rozhodla nezpracovávat jen historii amatérského divadla v Choryni, ale také v jejích okolních obcích.

V teoretické části předkládám historii činoherního i loutkového ochotnického divadla, tak aby bylo možné si na těchto historických souvislostech představit dobu, ve které ochotnické soubory zkoumaných obcí hrály. Dále zde uvádím charakteristiku mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko, pod který výše uvedené obce spadají a vývoj ochotnické činnosti v jednotlivých obcích.

V praktické části této práce si kladu za cíl zjistit, jaké podmínky pro svou činnost měly jednotlivé obce a soubory daných obcí v různých historických obdobích. Tyto informace, zjištěné na základě ankety s pamětníky obcí, mezi sebou následně porovnávám.

Prvotním cílem je tedy zjištění a porovnání podmínek činnosti, druhotným cílem je informování mladé generace v daných obcích o nedávné bohaté kulturní historii jejich obce a možnost pro ostatní nad stránkami této práce zavzpomínat.

3 Anotace

Hadašová, Jana: Vývoj ochotnického divadla ve vybraných obcích mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko, diplomová práce. Brno, MU 2008, s.

Diplomová práce se zabývá vývojem ochotnického divadla ve vybraných obcích mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko. Jejím přínosem je dohledání a utřídění vývoje divadelní činnosti na daném území a srovnání podmínek v jednotlivých obcích a obdobích pro tuto činnost.

Klíčová slova: ochotnické divadlo, loutkové divadlo, divadelní hra, Branky, Kladeruby, Lešná, Poličná

Hadašová, Jana: Development of amateur theatre in selected villages of Valasskomeziricsko-Kelecsko microregion. Brno, MU 2008, s.

The diploma thesis deals with development of amateur theatre in the chosen villages of Valasskomeziricsko-Kelecsko microregion. Its contribution is the sight and ordination of development of theatre activities on the given territory and confrontation of conditions in the particular villages and periods for this activity.

4 Historie českého činoherního ochotnického divadla

O počátcích divadla můžeme hovořit v souvislosti s náboženskými dramaty, která vycházela z velikonočních či vánočních slavností. S jejich liturgickým posláním souvisí také místa, na kterých se dramata hrávala. S upouštěním od tohoto poslání souvisí jejich přemísťování z chrámů na ulice a do hostinců a také jejich repertoárová změna, kdy hry stále častěji zobrazují soudobou společnost. S tím také souvisí přechod od her v latině k českým textům. Existovaly také texty, ve kterých se mísila latina s češtinou. Se 13. stoletím je spjat vznik českého světského divadla, které zastupují žakéři či jokulátoři, jak se tehdy nazývali herci, zpěváci, recitátoři i autoři písní v jedné osobě. Ve 14. století se v oblasti divadelnictví také začínají angažovat vaganti – potulní žáci a bonifanti – sboroví zpěváci. Pro divadelnictví středověku je typické spojení duchovního se světským, což můžeme pozorovat například ve hrách Mastičkář či Hra veselé Magdaleny. V období husitství dochází k úpadku rozvoje divadelnictví, protože husité v divadle viděli negativní světskou zábavu. V 16. století vznikají latinská školská divadla, která jsou stěžejní pro vývoj dramatu. Tato divadla měla především funkci vzdělávací a nábožensko-výchovnou, často se hrají překlady antických dramat či hry s biblickou tematikou. Na přelomu 16. a 17. století vznikají nová česká dramata, která psal např. Šimon Lomnický z Budče či Daniel Stodola z Požova. Na profesionální a neprofesionální se divadlo začíná dělit v průběhu 17. století. Divadlem neprofesionálním se zabývaly především školské řády, k nimž patřili například jezuité, piaristé či benediktini. Pro 18. století je příznačný vznik palácových a zámeckých ochotnických divadel, v nichž občas vystupovali i aristokraté, a také se obnovuje tradice měšťanského divadelnictví. Pro něj je typická orientace na náboženská témata. Na politické události doby reagují kantorské opery či operety. Pro sousedské divadlo na přelomu 18. a 19. století psali hry lidoví písmáci, jejichž práce jsou převážně spjaté s regionálním folklorem. Kontakt mezi herci a obecníkem zajišťoval u sousedských divadel komentátor, kterým mohl být šašek či nějaká lidová postava, například selka nebo voják. V době Národního obrození usilovala ochotnická divadla nejen o užívání, ale také o povznesení mateřského českého jazyka. Ochotníky byli většinou příslušníci inteligence a měšťané a všichni to byli velcí vlastenci. Divadelní představení se často hrávala v tzv. domácích divadlech pro nevelký okruh přátel. České divadlo se

nehrálo ve všech částech země stejně, např. na Moravě byl tento obrodný proces zpomalen a v Čechách se české divadlo nehrálo v poněmčených příhraničních oblastech. Ochotníci se v repertoáru často inspirovali u profesionálních divadel. Velmi oblíbené byly hry historické, veselohry ze současnosti i báchorky. K největším českým dramatickým osobnostem té doby patřil Jan Nepomuk Štěpánek, Václav Kliment Klicpera či Josef Kajetán Tyl. Divadelní činnosti však stále nepřála církev ani vrchnost, jelikož prý lid naprosto zbytečně odváděla od práce. První divadelní příručkou v roce 1845 byl Divadelní ochotník od Jana Kašky. V Praze byly vytvořeny první ochotnické scény: Teisingerovo divadlo a Kajetánské divadlo. Za bachovského absolutismu (což byla padesátá léta 19. století) nesměla ochotnická divadla účinkovat. Teprve v 60. letech 19. století na základě spolkového zákona mohli ochotníci vytvářet spolky, které navázaly na předkonstituční činnost. V roce 1868 byla založena Divadelní jednota a v roce 1880 Matice divadelní, která byla nahrazena Ústřední maticí divadelních ochotníků českoslovanských (ÚMDOČ). Na základě těchto událostí se začala budovat městská divadla a zdokonalovat technická vybavení divadel. I přes to, že ochotnické divadlo již nemělo takový význam jako za Národního obrození a ochromila jej hospodářská krize z počátku 70. let 19. století, měli ochotníci mnohem dříve než profesionálové dramatické školy či praktické kurzy. Od konce 60. let vznikají dělnická ochotnická divadla, jejichž aktéři jsou z řad dělníků a hrají pro dělnické publikum. Stejně jako ochotnická, tak i dělnická divadla byla závislá na repertoáru divadel profesionálních. Po roce 1900 mají nejen města, ale také většina vesnic svá ochotnická divadla. Vlasteneckého rázu nabývá divadlo opět za první světové války. Do ochotnického divadelnictví zasahují studenti, kteří zvláště z větších měst přivážejí na venkov nové divadelní hry. Ústřední Matice divadelního ochotnictva českoslovanského (ÚMDOČ) v r. 1895 sdružovala na 100 ochotnických spolků, dělnické spolky byly zařazeny do dělnické sekce ÚMDOČ a v r. 1911 byly sjednoceny ve Svazu dělnických divadelních ochotníků českoslovanských (DDOČ). Za 1. světové války činnost spolků téměř ustala a k obnovení divadelního života dochází až po válce. Ochotnickým divadelníkům v práci pomáhaly praktické příručky, časopisy věnované divadelní činnosti, a také vznikaly almanachy jednotlivých spolků. Repertoáry tvořila nejčastěji realistická a naturalistická dramata, jejichž autory byli například bratři Mrštíkové, Ladislav Stroupežnický a další, oblíbená byla také zahraniční psychologická dramata. Z repertoáru zcela mizí regionální náměty. Důraz se klade na zpracovanost kostýmů,

účelné dekorace a novou techniku, která umožňuje různé světelné efekty. V repertoáru se objevil nový žánr – pohádka, s čímž souvisí vznik divadla pro děti, v němž jsou divadelní hry psány přímo pro děti. V meziválečném období získalo divadlo zpět svou hlavní funkci – společenskou. V roce 1926 uspořádala ÚMDOČ v Praze 1. mezinárodní ochotnický sjezd. Zcela běžným jevem se stalo přijímání nabídek profesionálními herci na hostování u ochotnických divadel. Meziválečné období je také charakteristické vznikem nových divadelních budov nejen pro profesionální, ale také pro ochotnické spolky. Za okupace byly divadelní svazy postupně likvidovány, např. DDOČ, DTJ a svazy sokolské a orelské. Spolkům, které nebyly zlikvidovány, byly kladeny takové překážky, že se své činnosti často samy vzdaly. Častým zásahem do repertoáru divadla se stala cenzura. Ochotnická představení této doby jsou vlastně jakousi kopií představení profesionálních. Po skončení 2. světové války byly divadelní spolky opět povoleny. Největší rozmach zažívá ochotnické divadlo v, do té doby, německém pohraničí. Divadelníci se opět sdružují např. v České obci sokolské, Orlu, Federaci dělnických tělocvičných jednot, Ústředí dělnických divadel, Svazu hasičstva a divadelních spolků neorganizovaných. Znovu začaly vycházet časopisy o divadle a v roce 1945 byl opět zahájen Jiráskův Hronov. V roce 1950 byly všechny spolky rozpuštěny s tím, že každý soubor má mít svého zřizovatele, nejlépe ROH, ČSM či JZD. Byl sestaven seznam divadelních her pro ochotnická i profesionální divadla tak, aby odpovídal socialistickému duchu doby, nechyběla v něm však i česká klasika. Ochotnické divadlo postupně ztráceno svůj význam a bylo hodnoceno ne z hlediska odborného, ale z ideového. Po smrti J. V. Stalina a K. Gottwalda v roce 1953 dochází k uvolnění situace v kulturní oblasti. Do repertoáru vchází hry klasické, hry ze současnosti, operety, pohádky, ale neustále chybí veselohry. Pro členy ochotnických divadel se pořádají nejrůznější kurzy, jejichž vedoucími byli často představitelé profesionálních souborů. Stále častěji se ale soubory odklání od klasiky k současnému českému i zahraničnímu dramatu. U amatérského divadelnictví dochází k rozkvětu malých jevištních forem, které obnovily zapomenuté songy, šansony, text-appealy, pantomimu atd. Dochází k rozčlenění ochotnických souborů na zastánce staré tradice a zástupce nastupující generace, kteří se snažili najít poezii v každodenním životě. Ochotnické divadelnictví se rozdělilo na tři skupiny: venkovské divadlo, které mělo ještě obrozenecký ráz, tradiční divadlo výborných souborů a divadlo netradiční – kabarety, divadla poezie aj. Divadla poezie měla stejně jako činoherní ochotnická divadla svou soutěž – Wolkerův Prostějov. Bylo nezbytné

neustálé vzdělávání divadelních ochotníků a jejich spolupráce s divadly profesními. V roce 1964 se časopis Ochotnické divadlo přejmenoval na Amatérskou scénu a dochází k rozlišování termínu ochotnický, který zastává tradiční činoherní divadlo, a amatérský, který postihuje také novou situaci. Stejně jako mnohokrát v minulosti i v době tzv. normalizace (u divadla započala v roce 1971) chtěla mít státní moc neomezený dozor nad amatérským divadlem. Vznikají divadla alternativní. Tento název sdružuje všechny formy divadla odlišné od klasické činohry, např. divadla poezie, autorská divadla, divadla malých jevištních forem atd. Za normalizace lidi na divadle nejvíce zajímalo sdružování se a jistá svoboda. Rozvrat divadel profesionálních způsobil zkvalitnění divadel amatérských, jelikož profesionálové se často zapojili do činnosti amatérské. V 70. letech vzniká celá řada velmi oblíbených soutěží amatérských divadel, např. Národní přehlídka vesnických a zemědělských souborů ve Vysokém nad Jizerou, Národní přehlídka ruských a sovětských divadelních her ve Svitavách a alternativní divadelnictví se předvádělo na Šrámkově Písku – Festivalu mládeže. Soubory alternativních divadel a divadel klasických měly zcela rozdílný pohled na divadelnictví, což se také projevilo v jejich vzájemných vztazích. Po tzv. sametové revoluci (v roce 1989) byla amatérská divadla v krizi, většina z nich nevěděla, kterou cestou se mají dát dál. V roce 1990 byla ÚMDOČ nahrazena Amatérskou divadelní asociací. Zatímco činohra své obecní ztrácela, divadla alternativní si svůj okruh příznivců udržet dokázala. Často se stávalo, že se amatérští herci či režiséři vraceli zpět k profesionálním souborům. Divadla se obrací k odlišnému repertoáru, a tak klasická představení nahrazují představení zábavnější. Divadelní spolky již mezi sebou nesoutěží, ale většinou spolupracují. Tak jako v uplynulých desetiletích i nyní se pořádají přehlídky amatérských divadel, ovšem nyní jejich průběh nezajišťuje státní zařízení, ale dobrovolníci z řad amatérských divadelníků. Po letech se Česká republika opět stala členem mezinárodní nevládní organizace amatérského divadla IATA/AITA a naše amatérské divadelnictví si získalo v zahraniční vysoké renomé.

5 Historie loutkového divadla

Prapředky českých loutek můžeme vidět ve folklorních tyčových figurách, které od pohanských dob patří k rekvizitám lidových slavností a zábav. Druhý nejstarší typ loutek, tj. maňásek, býval původně reklamní atrakcí u stánků středověkých jarmarečníků.

„Stáří maňásků dosvědčuje i etymologie. Slovo „maňásek“ není totiž odvozeno – jak se donedávna tvrdilo – od německého „mannlein“ (= mužíček), nýbrž je to mužský tvar jména „Máňa“, které je hovorovou obměnou jména „Marie“. V husitských dobách – tedy v první polovině 15. věku – dostalo jméno Máňa obecný význam „modla, modlářská figura“. Odtud i „maňas“ = kostelní socha, figurální plastika, panák, loutka.“¹⁾

Předchůdkyněmi marionet byly střídavě pohyblivé figuríny, používané ve vánočních či velikonočních představeních. Tradice marionet v Evropě navazovala nejspíše na východní vlivy. Nejprve se loutky objevily v Itálii, odkud se rozšířily do Francie, Španělska, Anglie a prostřednictvím alžbětinského divadla (vláda královny Alžběty 1558-1603) dále do Holandska a přes Německo do českých zemí. Během třicetileté války i po jejím skončení dochází k mnohým epidemiím, což způsobuje úpadek divadelních produkcí nejen českých loutkářů ale i zahraničních společností, které se do válkou zničených českých zemí příliš nehrnou. V období baroka se obyvatelé českých zemí setkávají s německým Hanswurstem, italským Pulcinellou a francouzským Polichinellem. V polovině 18. století se loutkové divadlo oddělilo od hereckých kočovných společností a stalo se samostatným divadelním oborem. Marionetářské koncese získávají již ne herecké společnosti, ale kejklíři, akrobaté apod. a tato profese se dědí z generace na generaci. Městskému obyvatelstvu již marionetářské produkce nestačí, a proto se loutkové divadlo přeorientovává na venkovského diváka, který se tak má možnost seznámit i se soudobou, příslušně upravenou, dramatickou tvorbou českých autorů, např. Václava Klimenta Klicpery, Josefa Kajetána Tyla, Jana Nepomuka Štěpánka. Český venkov skýtal pro marionetáře lepší možnost obživy, než germanizované městské prostředí.

Kolem roku 1810 dostala tradiční česká komická postava – Pimprle – nové jméno, a to Kašpárek. Loutkové divadlo má především výchovně působit na dětské publikum, proto je

zaváděno do mateřských i obecných škol a také na učitelské ústavy. O rozvoj loutkového divadla se velmi postaraly spolky, například Sokol. Se zvýšeným zájmem o marionetářské divadlo je spjata také vydavatelská činnost publikací, které se týkají tohoto oboru. Vydávají se jak divadelní hry, tak i tištěné dekorace pro rodinná divadla. Přelom 19. a 20. století je pro české loutkové divadlo obdobím renesančním, ve kterém jednak vznikají a jednak již delší dobu existují divadla reprezentativního typu. Marionetářské divadlo se až do první světové války dělí na dva proudy – tradiční, v čele s Mikulášem Alšem, a reformátorský, v čele s arch. Dr. Ing. Vladimírem Zákrejskem.

V roce 1911 podnítl Jindřich Veselý vznik Českého svazu přátel loutkového divadla. Již v následujícím roce (tj. v roce 1912) začíná vycházet nejstarší odborný loutkářský časopis na světě Český loutkář (později Loutkář). Ve velkých městech vznikají nové divadelní scény. Válečná léta první světové války činnost loutkových divadel značně utlumila, ale po válce se jejich působení opět obnovilo. V dalších letech vznikají nové divadelní scény po celé Československé republice. Na popud českých a francouzských loutkářů byla v Praze v roce 1929 na pátém sjezdu českých loutkářů, jako první světová organizace v oblasti divadelnictví, založena mezinárodní loutkářská organizace UNIMA (Union Internationale des Marionnettes). Hned v počátcích se do UNIMA přihlásilo 14 států (dnes má 19 členů). Obecným rysem ochotnického loutkářství byla totální orientace na dětské publikum. Estetická funkce loutkového divadla přestává být dominantní, tou se stává funkce výchovná. Ve 30. letech u nás existoval nespočet rodinných a školních divadel a přes tisíc divadel spolkových. Kvantita často vítězí nad kvalitou. Kritériem je počet vyprodukovaných představení. Hry se vyznačují značnou naivitou.

Před druhou světovou válkou u nás působila i cizojazyčná loutková divadla, např. německá či hebrejská. Maňásková představení se vzhledem k loutkovým představením v meziválečném období dostávají do zcela podružné situace. Maňásky, stejně jako i stínohra, se při představeních využívají jen zcela mimořádně. Největším problémem byl nedostatek kvalitního repertoáru, s čímž souvisí i malý zájem obecnstva. Kromě autorů, profesionálů, loutkových her si texty často psali či upravovali sami režiséři. Vedle českých her zde existovaly také přeložené a upravené hry světových dramatiků pro loutkové či maňáskové divadlo. Těmto hrám ovšem často scházel humorný prvek, který je pro udržení pozornosti dětského diváka nezbytný. Neúspěch cizí tvorby u dětského diváka však

neodradil zahraniční loutkáře, kteří přijížděli do Čech představit své umění. Vpádem vojsk na naše území (15. března 1939) se kulturní situace v zemi zcela mění.

„Na sklonku osudného r. 1938 klesl počet loutkových scén o plnou čtvrtinu, počet představení bezmála na polovinu, ač nacistická propaganda ujišťovala svět, že český kulturní život nebyl a není nijak dotčen.“⁽²⁾

Jan Malík v roce 1940 založil a po válce obnovil vydávání revue Loutková scéna, která vycházela až do roku 1950. Divadelní kulturní život v zemi během 2. světové války neskončil úplně, ale fungoval pod útlakem nacistické cenzury. V roce 1941 byl zrušen Sokol, na což doplatila velká část loutkových divadel, která fungovala pod záštitou této organizace. Po atentátu na Heydricha (roku 1942) byla v zemi veškerá kulturní činnost zakázána, čímž zanikla i divadla, která vydržela zánik Sokola.

Po druhé světové válce začal Jan Malík iniciovat založení profesionálních loutkových divadel. „V roce 1948 byl vydán Divadelní zákon, který znemožnil soukromé podnikání v divadelnictví, prohlásil divadlo za kulturní statek, legislativně zrovnoprávnil loutkové divadlo s ostatními druhy a stanovil povinnost státu pečovat o ně finančně, organizačně a ideově. Změna organizační osvětové struktury znamenala zánik dalších spolkových, převážně marionetářských, divadel.“⁽³⁾

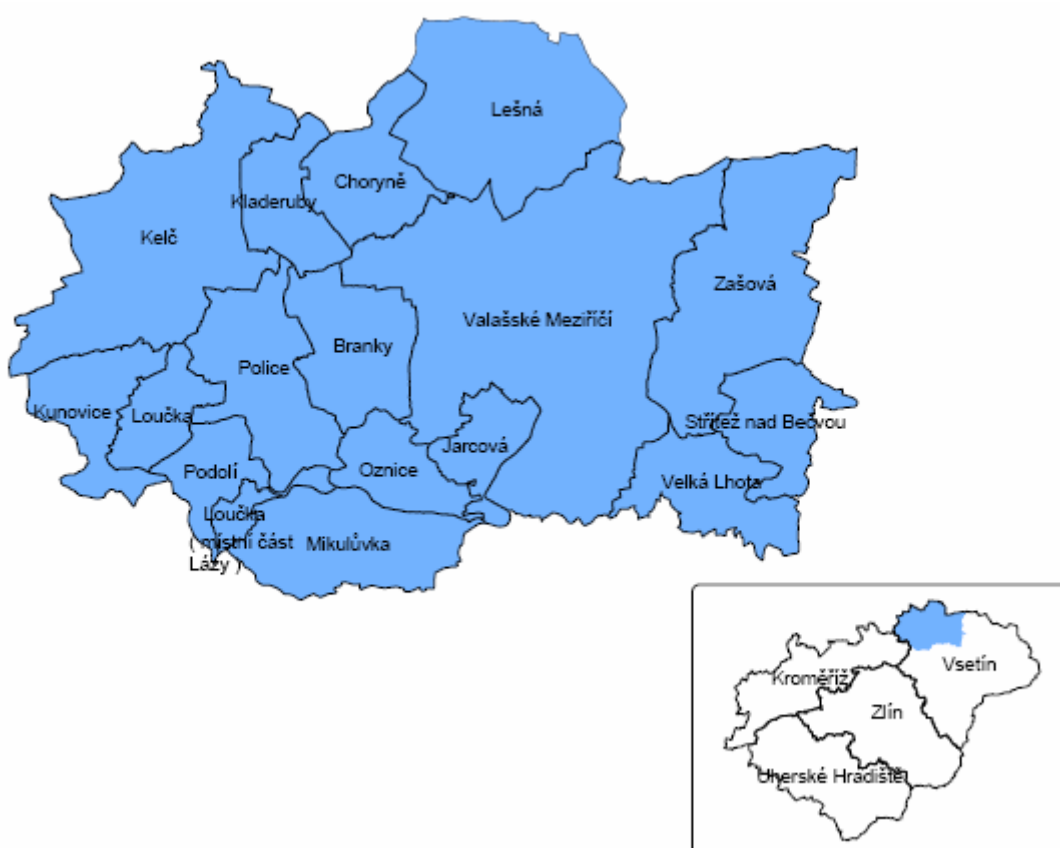
Mnoho souborů se snažilo napodobit sovětský jevištní styl, přebíralo repertoár a podléhalo politickému diktátu. Od druhé poloviny 50. let nastupuje nová generace loutkářů a dochází k diferenciaci divadel. Divadla ochotnická se snaží využívat kromě klasických marionet i další druhy loutek.

Po roce 1989 se loutkové divadlo snaží opět zaujmout také dospělého diváka. Zároveň se však ztěžují podmínky existence některých zaběhnutých divadel. Umělecké projekty jsou často poznamenány komerčními zájmy.

Dnes u nás působí asi 300 amatérských souborů, celá řada souborů na poloprofesionální a profesionální bázi a 11 stálých scén.

6 Mikroregion Valašskomeziříčsko-Kelečsko

Mikroregion Valašskomeziříčsko-Kelečsko se nachází na území Zlínského kraje, v severní části Vsetínského okresu a hraničí s mikroregiony Podhostýnsko, Vsetínsko, Rožnovsko a Hranicko. Oficiálně vznikl v roce 2001. Do mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko patří následující obce: Branky, Choryně, Jarcová, Kelč, Kladeruby, Kunovice, Lešná (místní části Jasenice, Lhotka nad Bečvou, Mštěnovice, Perná, Příluky a Vysoká), Loučka (místní část Lázy), Mikulůvka, Oznice, Podolí, Police, Střítež, Valašské Meziříčí (městské části Bynina, Hrachovec, Juřinka, Krhová, Lhota, Podlesí, Poličná), Velká Lhota, Zašová (místní část Veselá). Mikroregion se skládá ze 16 obcí s rozlohou asi 18 000 ha, z nichž převažují menší obce s počtem pod 1000 obyvatel.

Obr. 1 – Mapa mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko a mapa Zlínského kraje.

Rozsah diplomové práce neumožňuje zpracování amatérského divadla v rámci celého mikroregionu, proto je zpracována pouze obec Choryně a její okolní obce – Branky, Kladeruby, Lešná a Poličná.

6.1.1 Branky, o. Vsetín

Obec leží 5 km západně od Valašského Meziříčí na severním úpatí východního hřebene Hostýnských vrchů. Obcí protéká jeden z přítoků řeky Bečvy – potok Loučka. Nadmořská výška obce je 327 m. n. n. m. Rozloha obce je 1078 ha.

První zmínka o Brankách je z roku 1270, kdy jsou jmenovány jako Bránky. V obci se nachází kostel s farou, škola, a zámek z 18. století, obklopený parkem. V roce 2005 zde ukončila svou činnost Dětská psychiatrická léčebna. Obec má 869 obyvatel.

Obr. 2 – Letecký snímek obce Branky.

6.1.2 Choryně, o. Vsetín

Obec se nachází 7 km severozápadně od Valašského Meziříčí v okrese Vsetín. Rozkládá se po obou březích řeky Juhyně, poblíž jejího soutoku s řekou Bečvou. Nejvyšším vrcholem obce je Stráž (376 m. n. m.). Rozloha obce je 911 ha.

Název Choryně pochází od osobního jména Chor a tvar Choryně znamená Chorův majetek. První zmínka o Choryni je z roku 1141 v listině olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka. V době husitské a znovu v 18. století byla obec zcela vyloupena a vypálena. V obci se nachází renesanční zámek, ve kterém byl roku 1882 zřízen klášter kongregace sester sv. Kříže. V současné době v zámku sídlí Institut Krista Velekněze. Obec má 674 obyvatel.

Obr. 3 – Letecký snímek obce Choryně.

6.1.3 Kladeruby, o. Vsetín

Kladeruby leží 9 km severozápadně od Valašského Meziříčí, severovýchodně od Kelče na levém břehu říčky Juhyně. Obcí protéká potok Hrčál. Obec se nachází v nadmořské výšce 305 m. n. m. a její rozloha je 706 ha.

První doložená zmínka o obci je z roku 1131, ovšem osídlení obce je velmi staré, o čemž svědčí nálezy pazourků a kamenných seker. V obci se nachází kaple se sochou sv. Jana Nepomuckého z roku 1843. Za posledních padesát let se obec výrazně změnila. Poslední velkou událostí bylo zbudování nového katolického kostela v roce 1999. V současné době má obec 446 obyvatel

Obr. 4 – Panoramatický snímek obce Kladeruby.

6.1.4 Lešná, o. Vsetín

Obec Lešná se nachází 7 km severozápadně od Valašského Meziříčí. K obci patří místní části Jasenice, Lhotka nad Bečvou, Mštěnovice, Perná, Příluky a Vysoká. Obcí protéká potok Slaná voda. Obec se rozkládá na 2262 ha s nadmořskou výškou 278 m. n. m.

První písemná zmínka je z roku 1355, kdy obec nesla název Leštná. Dominantu tvoří kostel sv. Michala, který je nejstarší stavbou obce. Původní vodní tvrz z 15. století byla na přelomu 16. a 17. století přebudována na zámek. Kolem zámku se rozprostírá park anglického typu na rozloze 7, 26 ha. Je velmi známý svou bohatou sbírkou především cizokrajných stromů a keřů. V současné době má obec 1975 obyvatel.

Obr. 5 – Letecký snímek zámku Lešná.

6.1.5 Poličná, m. č. města Valašské Meziříčí, o. Vsetín

Obec se rozkládá 2 km západně od Valašského Meziříčí a protéká jí Bránecký potok. Rozloha Valašského Meziříčí je 5460 ha s nadmořskou výškou 294 m. n. m.

První písemná zmínka o Poličné je z roku 1310 a jmenovala se po svém zakladateli Arnoltovice. Kamenná tvrz, v níž sídlil majitel biskupského léna, k němuž patřilo také město Meziříčí a okolní vesnice, zanikla za válek v 15. století. Název Poličná se objevuje poprvé roku 1391. V obci se nachází kaple P. Marie, pomník obětí obou světových válek a pomník popraveným partyzánům.

Poličná, v níž dnes žije na 1700 obyvatel, byla samostatnou obcí do roku 1976, kdy byla připojena k Valašskému Meziříčí.

Obr. 6 – Pohled ze Štěpnice na Poličnou.

6.2 Historie amatérského divadla do roku 1989

6.2.1 Branky

Dějiny divadelní činnosti v Brankách jsou zmapovány na webových stránkách obce, na které mě i odkázala současná režisérka divadelních představení, a proto tato práce podrobněji historii divadla v obci nezkoumá a spíše se zaměří na současný stav divadelní činnosti.

„Počátek divadla v obci je spjat se založením Sokola ve 20. letech 20. století.

- 1934 - Zelené království, Honza a Krakonoš, Vítězství lásky, Nejlepší holka, V černé rokli
- 1935 - Přednosta stanice, Zlatý liják, Padla rosa na kámen, Strýček Křópal
- 1936 - Cigánečka, Splašený kůň, Myslivečka, Charleyova teta, Srdíčko z lásky
- 1937 - Sibiročka, Prodaná nevěsta - parodie, Hřích lesního Křikavy, Čertovské námluvy
- 1938 - Děvčátko s milionem, Pasekáři
- 1939 - Cestička ke štěstí
- 1940 - Bačova dcera, Pohádka z lesního království
- 1945 - 1946 - Lešetínský kovář, Otec svého syna, Poslední muž, Had a Eva, Sirotek v Radhošti, Zakletá země
- 1947 - Ta naše písnička česká, Pohádka lesní samoty
- 1948 - Bouřlivé dni
- 1949 - Giovali

Po přestávce byly sehrány v letech 60. - 80. minulého století hry:

Divá Bára, Lucerna, Mořská panna, Na tý louce zelený, Perly pany Serafinky, Maryša, Ženský zákon, Paličova dcera, Muziky, muziky a další.^{“4)}

Podle místní pamětnice paní Markové se hry hrávaly obvykle kolem Mikuláše, v době adventu, a poté na jaře v době Velikonoc. K místním režisérům patřil p. Kocúrek, p. řídící Bátorla, František Kašík, Olin Pernický, Alois Včelařík, Jaroslav Placků a Zdeňka Vaculíková.

6.2.2 Choryně

První zmínky o divadelní činnosti v Choryni se objevují již kolem roku 1895, kdy se hrávalo nejprve pro řeholnice, později i pro místní veřejnost. Zpočátku se hrály hry náboženské, ale brzy se hrály i hry světské – pověsti a pohádky, např. hra „Jenovéfa“. Podle vzpomínek pana Drozda obec navštívily kočovné společnosti, například i společnost z Ruska. Podle slov paní Halaštové pomáhala s prvními hrami sestra Salesie z místního kláštera.

Na základě informací z prvního dílu knihy Místopis českého amatérského divadla z roku 2001 se dozvídáme o sehrání následujících her: „1907-1910 *KrDO*, *Závěť*, *Sedlák křivopřísežník*, *Černý kříž v lese*, *Lucifer aneb Zázračný elixír*, *Jakou našel Jakub metlu na zlou Teklu*. 1913 *MSRD*.“⁵⁾

Podrobnější informace o začátcích divadla v obci se nezachovaly, jelikož v roce 1918 byla místní fara vyplavena a všechny kroniky zničeny. Nový záznam je až z roku 1930, kdy pan řídící Buriánek nacvičil s ochotníky hru Aloise Jirásky „Lucerna“, která se hrála při příležitosti otevření Sokolovny, což bylo pro obec té doby velká událost. Lidé se na stavbě podíleli nejen svou prací, ale často také finančně. Sokolovna pro obec znamenala místo, kde se lidé mohou společně scházet a odreagovávat se. Tato významná hra („Lucerna“) se nehrála pouze při otevření Sokolovny v roce 1930, ale také v roce 1936 při představení nového jeviště v této budově. K účinkujícím patřily Eva Polášková, Ludmila Drozdová, Vojtěch Ječmen a Věra Jurášková

Obr. 7 – Foto ze hry „Lucerna“, rok 1936.

Další zaznamenanou hrou se stalo představení „To za Rakouska nebylo“ O. Rajske. Uvedena byla k 14. výročí Dne vzniku samostatné ČSR (tj. 28. října 1932). Hru s ochotníky nacvičil pan řídící Buriánek.

Výročí narození prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka se stalo pro obyvatele Československa významným datem, ke kterému se pořádaly různé oslavy či kulturní akce. Tělovýchovná jednota Sokol uspořádala k jeho 83. narozeninám (12. března 1933) oslavu, při níž ochotníci se hráli veselohru Františka Xavera Svobody „Mlsáníčko“. Režie se opět ujal pan řídící Buriánek. Hráli následující občané: Ida Buriánková, Slávka Stančíková,

Jarmila Pavlínová, Františka Rýdlová, Robert Matějičný, Jindřich Bártek, Antonín Kubeša a další.

Další zprávu o divadelní činnosti v obci máme až z roku 1940, kdy byla, opět pod vedením pana řídícího Buriánka, nacvičena opereta „Náš svatý Vavříneček“. Při některých scénách bylo na jevišti až 30 účinkujících a hru doprovázelo 14 hudebníků z Hustopečí nad Bečvou.

Klima 2. světové války kulturnímu životu nepřála a divadlo v obci se tudíž nehrálo. V této době představovaly kulturní život v obci společné výlety do okolí. Ani po válce se žádné informace o činnosti ochotníků nedochovaly, ačkoli podle pamětníků ochotnický divadelní soubor existoval.

Další informace o představeních jsou dochovány až z roku 1957, kdy pan učitel J. Novosad nacvičil s ochotníky pohádku „Tři zlaté vlasy děda Vševěda“. Pod jeho vedením byla v následujících letech nacvičena opereta Zdeňka Petra a Vladimíra Dvořáka „Sto dukátů za Juana“, opereta Francise Hervé „Mamzelle Nitouche“, zpěvohra Jaroslava Vrchlického „Noc na Karlštejně“ či drama Boženy Němcové „Divá Bára“, kterouž hudebně doprovázel místní farář Karel Drong.

O pět let později, tzn. v roce 1962, byla nacvičena pod vedením M. Janíka hra Nikolaje Vasiljeviče Gogola „Ženitba“. K aktivním ochotníkům v té době patřil např. Arna Kettner, manželé Královi, Ludmila Kubešová, Ivan Kalich a další. Tuto hru nehráli pouze v Choryni, ale také v sousední obci Kladeruby. Svou zálibu brali ochotníci velmi vážně, o čemž svědčí i to, že na nalíčení herců na typické ruské obchodníky si pozvali pana Kováře z Valašského Meziříčí.

Další dva roky nejsou o činnosti ochotníků žádné informace. Až v zápisech z roku 1964 se dozvídáme, že se režisérkou choryňských ochotnických představení stává paní Ludmila Kubešová. Pro soubor nebyla však jen režisérkou, ale také maskérkou a kulisářkou. První hrou, ve které se L. Kubešová uplatnila coby režisérka, byla „Paní ministrová“ Branislava Nušiče. Další hru, kterou soubor uvedl 19. prosince 1964, je hra z vesnického prostředí Jozefa Gregora Tajovského „Ženský zákon“. Podle dobových pramenů měla hra velký ohlas a dočkala se několika repríz.

O rok později (v prosinci roku 1965) se hrála hra G. Preissové „Její pastorkyně“. V obci se hrála celkem 4krát a vždy bylo vyprodáno, což svědčí o oblibě divadla nejen v obci Choryně, ale také v okolních obcích, neboť se na představení dostavili i „přespolní“ diváci. Ve hře účinkovala např. Marie Málková, Božena Málková, Karel Seget'a a další, ještě dnes žijící pamětníci.

Od roku 1966 se věnovala L. Kubešová kromě divadla i tanečnímu kroužku, s nímž nacvičovala různé tance a šila kroje. Ve dnech 23. – 24. dubna 1966 se hrála lidová hra se zpěvy a tanci Františka Ferdinanda Šamberka „Podskalák“, ve které účinkovalo 24 osob. Hudbu nacvičil místní farář Karel Drong. V červnu téhož roku se v Choryni uskutečnila první estráda „Písničky z Babiččiny krabičky“, kterou se místní ochotníci chtěli přizpůsobit televizní zábavě. V říjnu nacvičili další estrádu, tentokrát k výročí VŘSR a v březnu u příležitosti MDŽ. V prosinci, 10. – 12., se hrála veselohra „Trampoty Fořta Meruzálky“.

Další hrou v repertoáru ochotníků byla hra Jaroslava Sadílka „Čechy krásné, Čechy mé“, která měla premiéru v dubnu roku 1967 a následovalo celkem 6 repríz, z nichž se některé odehrály i v okolních obcích.

V roce 1967 se do kulturního dění v obci zapojily také děti, které pod vedením L. Kubešové nacvičily a ve dnech 14. – 15. října v Choryni a 22. října v Kladerubech sehrály pohádku Františka Hrubína „Sněhurka, zvířátka a sedm mužíčků“.

O rok později, v říjnu 1968, byla u příležitosti oslav vzniku republiky nacvičena hra Julia Zeyera „Radúz a Mahulena“, za kterou bylo režisérce Kubešové uděleno poděkování Okresním kulturním střediskem ve Vsetíně. Hra byla hrána 5krát. Ještě téhož roku, 7. prosince 1968, uspořádali ochotníci další estrádu s názvem „Večer dobré pohody“, se kterou hostovali také v Policích a Lačnově.

V dubnu a květnu 1969 se hrála opereta „Co Čech, to muzikant“, kterou ochotníci sehráli nejen v Choryni, ale také v Lačnově a v Policích. Věhlas souboru se mezi lidmi šířil, a proto se na jedno představení přijeli podívat diváci dvěma autobusy z Bystřičky (vzdálenost 15 km). Hudební doprovod zajistili hudebníci z Kladerub pod vedením Václava Muchy, zpěvy nacvičil František Škařupa.

Obr. 8 – Foto ze hry „Co Čech, to muzikant“, rok 1969.

V prosinci 1969 ochotníci opět uspořádali „Estrádu“, na kterou se podle dochovaných informací přijeli podívat zástupci Kulturního střediska při ONV, zástupkyně OV ČSŽ s členkou ÚV ČSŽ a člen divadelní poroty Krajské divadelní sekce, nejspíše proto, aby posoudili kvality představení, jelikož o 3 měsíce později se režisérka souboru Ludmila Kubešová se dočkala význačného ocenění. Ve dnech 5. – 7. března 1970 byla přítomna Slavnostnímu shromáždění žen na Pražském hradě ve Španělském sále za účasti prezidenta Ludvíka Svobody a dalších představitelů země.

V dubnu 1970 byla nacvičena opereta Karla Tůmy „Z českých mlýnů“, kterou jen v obci Choryně hráli 4krát. Dále ochotníci s touto hrou vystoupili v Policích, v Poličné a ve Valašské Bystřici. Režie, výpravy, masek a ušití krojů se ujala paní Kubešová. Ochotníky doprovázela hudební skupina Oty Michoňka.

Ze zápisů v kronice se dozvídáme, že se v dubnu 1971 ochotníci zúčastnili divadelní soutěže se hrou Jevana Brandona Thomase „Charleyova teta“. Ze šesti souborů se umístili na 3. místě. Bohužel není zapsáno, o jakou soutěž se jednalo.

Ochotníci mladší části souboru sehráli po 5leté odmlce (tj. v roce 1972) pohádku „Šípková Růženka“. K mladým hercům patřili: J. Ječmenová, Věra Lukavská, Alois Trefil a další.

Další zápis zaznamenává až pohádkovou hru „O zpívající Rusalce“, kterou sehráli v lednu 1975. Její autorkou, maskérkou, režisérkou i návrhářkou byla opět L. Kubešová. Hra měla 5 repríz, hrála se v Choryni, Kladerubech a Policích.

„Valašské dožínky“ od Miloše Kulišťáka včetně valašských tanců nacvičila mladší část souboru choryňských ochotníků. Toto vystoupení bylo předvedeno na slavnostních dožínkách v Krhové.

Poslední hrou, která se hrála v roce 1975, byla pohádka „Zlatá studna“, mající premiéru v listopadu. Tato hra spojila mladší generaci choryňských a kladerubských divadelníků. Hra se hrála jak v Choryni, tak i v Kladerubech.

Na mladší část souboru navázalo v únoru a březnu roku 1976 jádro souboru se hrou „Podej ruku štěstí“. Hra byla sehrána celkem 7krát, a to nejen v Choryni, ale také v Poličné, Běloutíně a na divadelní soutěži v Hrachovci. Režie, masek a kostýmů se ujala Ludmila Kubešová, světla a zvuk měl na starosti Hrbáček a kulisy František Štec.

Podzimní divadelní sezónu 1976 zahájili ochotníci estrádou „Když kapela spustí zvesela“, kterou uvedli Svazu zahrádkářů, jelikož Místní národní výbor v Choryni neměl o činnost kroužku zájem.

Od roku 1976 se v kronikách setkáváme s názvem místního ochotnického kroužku „Choryňačka“.

Závěr roku 1976 patřil vyjednávání JZD Budoucnost Poličná s dramatickým kroužkem „Choryňačka“ o tom, aby JZD převzalo záštitu nad kroužkem, což ovšem nepovolil MNV v Choryni. Z těchto vyjednávání jsou dochovány dopisy JZD i divadelního souboru.

Dramatický kroužek, kromě svých divadelních představení pořádá také různá taneční představení, většinou valašských tanců.

První hrou roku 1977 byla pohádka „Popelka“, kterou ve dnech 5. a 6. února sehrála mladší část souboru doplněná začátečníky.

V dubnu 1977 sehrálo 27 zkušenějších ochotníků Jiráskovu „Lucernu“. Nehráli v ní pouze ochotníci z Choryně, ale také ze Lhoty u Choryně nebo z Kladerub. Tuto pohádkovou báchorku hráli jejich předchůdci již v letech 1930 a 1936.

Obr. 9 – Foto ze hry „Lucerna“, rok 1977.

Po této úspěšné hře ochotníci nacvičili v listopadu 1978 na doporučení ZUČ Okresního kulturního svazu moderní hru Jiřího Šotoly AJAX, se kterou se zúčastnili podzimní divadelní soutěže. Hra byla hrána celkem 3krát.

V divadelní činnosti je dále aktivnější mladší část souboru, zatímco starší část se více věnuje tancům. Na jaře 1979 byla dětmi z Choryně a Kladerub nastudována pohádka „Pasáček vepřů“ podle Andersenových pohádek. Hra se dočkala šesti repríz, což je na tak malé obce, jako je Choryně a Kladeruby, opravdu hodně.

Dále byla tentokráte s dětmi od 10 do 14 let na podzim roku 1979 nastudována pohádka „O zpívající Rusalce“. Poprvé byla hrána 26. prosince 1979. Hru podle pohádky Heleny Lisické O Lešenském hradu upravila režisérka L. Kubešová. Hra byla hrána v Lešné a sousedních obcích – Choryni a Porubě.

Taneční kroužek, který nacvičoval tance soudobé i lidové, účinkoval na různých kulturních akcích v počtu 10 až 12 tanečníků. Vystoupili také v Lešné na soutěžním pořadu Svazu socialistické mládeže před porotou Okresního kulturního střediska – Vsetín.

Podle záznamů v kronice soubor ve své činnosti pokračoval i v roce 1980, kdy 16. března sehráli nejmladší členové divadelního kroužku (6-12 let) pohádkovou hru „Kouzelník Dik“ pod záštitou MO Svazu zahrádkářů. Režie se jako vždy ujala L. Kubešová.

Posledním vystoupením ochotníků byl „Malý vánoční kabaret“, se kterým nejdříve vystoupili v hotelu Apollo ve Valašském Meziříčí, a až 26. prosince 1980 v Choryni. Vystupovalo 10 účinkujících.

Tradice divadelnictví v obci v 80. letech upadá, jelikož MNV tuto činnost nepodporuje, a naopak žádá vysoké poplatky za pronájem místnosti, v níž místní ochotníci hry nacvičovali a měli uschované rekvizity. Bohužel kontakty paní Kubešová se staly trnem v oku některým spoluobčanům a postupem času se od paní Kubešové všichni distancovali. Odešla ze Svazu žen a už nebyl v obci nikdo, kdo by se o kulturu staral. Tím v obci na dlouhá léta upadl kulturní život do zapomnění a L. Kubešová se kultuře nadále věnovala v sousední obci Kladeruby.

Přehled divadelní činnosti souboru do roku 1989

ROK	AUTOR: HRA	DRAMATURG	ŽÁNŘ	POČET
1907 – 1910	J. Štolba: Závěť	záznam se nedochoval	drama	záznam se nedochoval
1907 – 1910	L. Anzenberger: Sedlák křivopřísežník	záznam se nedochoval	selská tragédie	záznam se nedochoval
1907 – 1910	E. Pešková: Černý kříž v lese	záznam se nedochoval	vesnické drama	záznam se nedochoval
1907 – 1910	V. Stěžerský: Lucifer aneb Zázračný elixír	záznam se nedochoval	opereta	záznam se nedochoval
1907 – 1910	V. Kosmák: Jakou našel Jakub metlu na zlou Teklu	záznam se nedochoval	drama	záznam se nedochoval
1930	A. Jirásek: Lucerna	Buriánek	pohádková hra	záznam se nedochoval
1936	A. Jirásek: Lucerna	Buriánek	pohádková hra	záznam se nedochoval
1977	A. Jirásek: Lucerna	Kubešová	pohádková hra	záznam se nedochoval
28. října 1932	Rajská: To za Rakouska nebylo	Buriánek	záznam se nedochoval	záznam se nedochoval
12. březen 1933	F. X. Svoboda: Mlsáníčko	Buriánek	veselohra	záznam se nedochoval
1940	Náš svatý Vavříneček	Buriánek	opereta	záznam se nedochoval

Přehled divadelní činnosti souboru do roku 1989

1957	Tři zlaté vlasy děda Vševěda	Novosad	Pohádka	záznam se nedochoval
1958?	Z. Petr a V. Dvořák: Sto dukátů za Juana	Novosad	Pohádka	záznam se nedochoval
1959?	F. Hervé: Mamzelle Nitouche	Novosad	Opereta	záznam se nedochoval
1960?	J. Vrchlický: Noc na Karlštejně	Novosad	zpěvohra	záznam se nedochoval
1961?	B. Němcová: Divá Bára	Novosad	Drama	záznam se nedochoval
1962	N. V. Gogol: Ženitba	Janík	Komedie	min. 2x
1964	B. Nušič: Paní ministrová	Kubešová	Komedie	záznam se nedochoval
1964	J. G. Tajovský: Ženský zákon	Kubešová	veselohra	záznam se nedochoval
1965	G. Preissova: Její pastorkyně	Kubešová	Drama	4x
1966	F. F. Šamberk: Podskalák	Kubešová	lidová hra se zpěvy a tanci	záznam se nedochoval
1966	Písničky z Babiččiny krabičky	Kubešová	Estráda	1x
1966	Trampoty Fořta Meruzálky	Kubešová	veselohra	záznam se nedochoval
1967	J. Sadílek: Čechy krásné – Čechy mé	Kubešová	Opereta	6x

Přehled divadelní činnosti souboru do roku 1989

1967	F. Hrubín: Sněhurka, zvířátka a sedm mužíčků	Kubešová	pohádka	3x
1968	J. Zeyer: Radúz a Mahulena	Kubešová	pohádka	5x
1968	Večer dobré pohody	Kubešová	estráda	3x
1969	Co Čech to muzikant	Kubešová	opereta	min. 3x
1969	Estráda	Kubešová	estráda	1x
1970	K. Tůma: Z českých mlýnů	Kubešová	opereta	7x
1971	J. B. Thomas: Charleyova teta	Kubešová	komedie	záznam se nedochoval
1972	Šípková Růženka	Kubešová	pohádka	1x
1975	L. Kubešová: O zpívající Rusalce	Kubešová	pohádka	5x
1979	L. Kubešová: O zpívající Rusalce	Kubešová	pohádka	záznam se nedochoval
1975	M. Kulišťák: Valašské dožínky	Kubešová	lidová hra s tanci	1x
1975	Zlatá studna	Kubešová	pohádka	min. 2x
1976	J. Stelibský: Podej štěstí ruku	Kubešová	opereta	7x
1976	Když kapela spustí zvesela	Kubešová	estráda	záznam se nedochoval
1977	Popelka	Kubešová	pohádka	2x
1978	J. Šotola: AJAX	Kubešová	komedie	3x
1979	Ch. Andersen: Pasáček vepřů	Kubešová	pohádka	6x
1980	J. Sypal: Kouzelník Dik	Kubešová	pohádka	záznam se nedochoval

1980	Malý vánoční kabaret	Kubešová	kabaret	1x

6.2.3 Kladeruby

V letech 1908-1913 zajišťoval v obci divadelní činnost spolek Hospodářská besídka.

Velkou příležitostí k sehrání divadelní hry „Valašská svatba“ se o svatodušních svátcích roku 1927 stalo svěcení kapličky – Pomníku padlých. Hra se odehrála po církevních obřadech v zemědělské usedlosti č. 20. Oslavy pořádali Orli a Strana lidová.

Většinou se hrávaly hry s vesnickou tematikou, které byly lidem blízké, např. „Lucerna“ A. Jiráska. Repertoár spolku byl volen s ohledem na počet postav ve hře, jelikož bylo jen málo lidí, kteří se i přes pracovní vytíženost rozhodli hrát divadlo. Také prostory, ve kterých probíhaly zkoušky, a následně se hrálo divadlo, byly nedostačující. Nejprve se hrálo v hospodě „U Hermanů“, kde byl ovšem sál a výčep jednou místností. Po postavení nové školy, roku 1913, se uvolnila stará budova školy, která byla přebudována na obecní hostinec a sál. S představeními jezdili ochotníci také po okolních vesnicích, stejně jako soubory okolních obcí zavítaly do Kladerub. Život obce se promítl do scének při „pochovávání basy“, které čerpaly z událostí, jež se za rok v obci udály. Po pochování basy následoval 40denní půst až do Velikonoc. O pořádání divadelních představeních se můžeme dočíst v zápisech z Jednatelských knih SDH.

Ze zápisů se dozvídáme, že se v roce 1931 SDH v Kladerubech usnesl na sehrání divadelní hry o vánočních svátcích. Režirováním a výběrem hry byl pověřen bratr Herman. Bohužel se v dalších zápisech nic o této hře již nedozvídáme. Takže ani s jistotou nemůžeme říci, zda se nějaká hra sehrála.

Další zápis o divadelní činnosti pochází až ze dne 10. října 1933, kdy se na schůzi SDH rozhodlo sehrání divadla i pro sousední vesnice Komárovice a Nemetice. Výběrem divadelní hry a obsazením rolí byl pověřen bratr starosta. Rovněž se usnesli, že by se divadlo mělo hrát na začátku prosince, a tím by se mohlo spojit s Mikulášskou nadílkou. Opět již neexistuje záznam o tom, zda byla nějaká hra vybrána a následně sehrána.

V roce 1935 byla v postním čase, což znamená během 40 dní před Velikonocemi, sehrána hra „Láska Mynářovy Aničky“.

Dne 10. ledna 1936 byla na spolkovém plese sehraána hra „Má matička chudá byla“. Hra je dílo Františka Laška, mimo jiné, také známého režiséra a herce. Vedle této hry existuje také stejnojmenná píseň „Má matička chudá byla“.

Další hru, „Srdečko od Mikuláše“, která byla hrána 8. prosince, ochotníci spojili s Mikulášskou nadílkou.

Poslední zápis z Knihy protokolů SDH Kladruby je o divadelních hrách „Národ pod křížem“ a „Písň dcery duchy mého“, které sehrál divadelní soubor Orla.

Od místního kronikáře, pana Mánka, se můžeme dozvědět, že o divadelní činnosti v obci nejsou dále žádné záznamy. Podle paní Marty Mockové se v roce 1972 nazkoušela a odehrála pohádková hra pro děti „Zkoušky četa Belímka“. Dále byla v roce 1973 odehrána komedie „Na letním bytě“ a v roce 1975 hra „Madlenka z kovárně“. Ochotníkům pomáhala Ludmila Kubešová z Choryně, bohužel se ale žádné písemné zprávy o její činnosti v Kladerubech nedochovaly.

Obr. 10 – Foto ze hry „Zkoušky četa Belímka“, rok 1972.

Přehled divadelní činnosti souboru do roku 1989

ROK	AUTOR: HRA	DRAMATURG	ŽÁNŘ	POČET
22. květen 1927	Valašská svatba	záznam se nedochoval	soubor lidových obyčejů, zvyklostí	1x
1931	Záznám se nedochoval	Herman	záznám se nedochoval	záznám se nedochoval
1933	Záznám se nedochoval	Herman	záznám se nedochoval	záznám se nedochoval
1935	Láska Mynářovy Aničky	záznám se nedochoval	záznám se nedochoval	záznám se nedochoval
1936	F. Lašek: Má matička chudá byla	záznám se nedochoval	fraška	záznám se nedochoval
1936	Srdečko od Mikuláše	záznám se nedochoval	veselohra	záznám se nedochoval
1946	Národ pod křížem	záznám se nedochoval	záznám se nedochoval	záznám se nedochoval
1946	Písně dcery duchy mého	záznám se nedochoval	záznám se nedochoval	záznám se nedochoval

6.2.4 Lešná

Na základě údajů z prvního dílu knihy *Místopis českého amatérského divadla* se o historii divadelnictví v obci Lešná dozvídáme následující údaje: „ODi od 80. let 19. stol. 1885, 1902, 1904 *studující*, 1901, 1903, 1905-1913 *Jednota katolických mužů a jinochů*, 1905 *Omladina*, 1909, 1910 *Spolek sv. Terezie*, 1911-1914 *NJ pro východní Moravu*. 1918 *DS Sokol* a *DS Orla*. DS Sokol vedl Ferd. Šindler. DS Orla 1946 Zemský ráj to na pohled, vlastní jeviště. 1960 *DS OB*, později *DS PO*. 1982-1987 *Dkr SKZ*, Neohrožený Mikeš, Janek a princezna Štika.“⁽⁶⁾

Jelikož se podle pana kronikáře Kostihy žádné informace o ochotnickém divadle v obci do obecních kronik nezaznamenávaly, tak se můžeme při bádání o historii divadla v obci držet jen vzpomínek pamětníků. Podle nich se divadlo hrálo v bývalém hostinci, kde byly umístěny i kulisy. Ty se ovšem při stavbě nového kulturního domu zničily, když byly uschovány v kůlně u kostelníka, jelikož na ně přšlo. Zcela jistě můžeme říci, že od 40. let do 60. let 20. století se divadlo v obci hrálo, o čemž svědčí datace divadelních představení (podle slov pamětníků, bohužel na přesné roky si již nepamatují). V těchto letech zastával funkci režisér pan Ferdinand Šindler. Maskéry dělali hercům manželé Gartusovi. V obnoveném souboru, který hrál v letech osmdesátých, byla režisérkou paní Ludmila Kubešová z Choryně a po ní se stal režisérem pan Jiří Hatlapatka. Divadelní představení se uskutečňovala v kulturním domě, který zároveň sloužil i jako kino. Byla sehraána tato představení: „Janek a princezna Štika“ a „O statečném kováři“.

Přehled divadelní činnosti souboru do roku 1989

ROK	AUTOR: HRA	DRAMATURG	ŽÁNŘ	POČET
40. léta 20. století	G. Preissová: Její pastorkyňa	Šindler	drama	Záznam se nedochoval
1946	B. Rajska – Smolíková: Zemský ráj to na pohled	Šindler	veselohra	záznam se nedochoval
1950	K. Čapek: Matka	Šindler	drama	záznam se nedochoval
1955?	M. Kulišťák: Bačova dcera	Šindler	obraz ze života valašského lidu	záznam se nedochoval
1956?	Česká polka	Šindler	záznam se nedochoval	záznam se nedochoval
60. léta 20. století	F. F. Šamberk: Podskalák	Šindler	lidová hra se zpěvy a tanci	záznam se nedochoval
60. léta 20. století	V. K. Klicpera: Zlý jelen	Šindler	fraška	záznam se nedochoval
60. léta 20. století	A. Jirásek: Lucerna	Šindler	pohádková hra	záznam se nedochoval
1983	K. Svoboda: Janek a princezna Štika	Kubešová	pohádka	záznam se nedochoval
1984/1985	O statečném kováři	Hatlapatka	pohádka	1x
1985	O statečném kováři	Hatlapatka	pohádka	1x

6.2.5 Poličná

V letech 1906-1910 v obci fungoval Vzdělávací spolek Valašská beseda. Tento spolek sehrál v roce 1906 dvě hry: „Srážka vlaků“ a „Mlynář a jeho dítě“. Autorem hry „Srážka vlaků“ je Jiří Dréman. Tato hra posloužila, společně s hrou „Už mou milou“, jako námět pro film „Funebrák“. Ve své činnosti pokračovali ochotníci i v následujících dvou letech, a tak v roce 1907 sehráli hry „Staří blázna“ a „Lucifer čili Zázračný elixír“ a v roce 1908 byla hrána hra „Duch nebožky Hausmeisterová“ a „Osudný den Fidlovačky“ A. Wolfa. Podrobnější informace se nám bohužel nezachovaly.

Spolek Hospodářská besídka fungující v rozmezí let 1909 – 1914 nacvičil a sehrál tyto hry: „Lešetínský kovář“ od S. Čecha a „Myslivci, mládenci ze zlata“.

V letech 1908 – 1938 se do kulturního dění v obci také začlenil SDH. Za 30 let trvání spolku sehráli 33 divadelních her a 2 akademie. Tato osvětová činnost je výsledkem stoupajícího čtenářského zájmu, a také oblíbenosti společenských styků. Hudební doprovod zajišťoval hasičský sbor pod vedením Miloše Kašíka. Zábavní odbor (vznik již před rokem 1938), tehdy velmi důležitý pro kulturní život obce, vedou bratři: Josef Šimčík, Josef Květoň a Alois Šnajdr. První zmínka o činnosti sboru „na poli“ divadelním je z roku 1934, kdy členové sehráli hru „Jánošík“ od Jiřího Mahena a hru „Děvčata ze mlejna“.

Obr. 11 – Foto ze hry „Děvčata ze mlejna“, rok 1934.

O dalším představení jsou záznamy až z roku 1937, kdy nacvičili a sehráli hru „Není zajíček jako Zajíček“. Premiéru měla 29. března a reprízu 11. dubna roku 1937. Od této doby sbor dobrovolných hasičů podrobně zaznamenává náklady a výnosy z jednotlivých her, což svědčí o tom, že se divadlo na vesnicích nehrálo jen pro odreagování a stmelování lidí, ale také kvůli finančnímu výtěžku ze hry, což byl často jediný příjem spolků. Příjem z této hry činil 722,50 Kčs a výdej 650 Kčs, zisk byl tedy 72 Kčs.

Vzhledem k dobovým událostem máme další zmínku o divadelním představení až z roku 1943, kdy bylo sehráno divadlo „Nauč se synečku hospodařit“. Hra byla hrána celkem 6krát, 1krát pro sportovní klub a 5krát pro hasičský sbor. Celkový výtěžek činil 7.400 Kčs.

V následujícím roce byla s finančním ziskem 5.676 Kčs sehrána hra „Na svatém Hostýnku“. Za hudební doprovod sbor zaplatil 1.500 Kčs.

Od listopadu roku 1945 do ledna roku 1946 byla sehraána divadelní hra Karla Tůmy „Z českých mlýnů“. Pro svou oblíbenost byla hrána celkem 7krát. Na zřízení místního rozhlasu věnoval zábavní odbor 2.100 Kčs z výtěžku 9.100 Kčs (příjem činil 12.403 Kčs a výdaje činily 3.303 Kčs).

Téhož roku (1946) se rozpadl hudební odbor, jenž při uvádění divadelních her zajišťoval hudební doprovod.

O kulturním životě v obci nemáme z roku 1947 dochovány žádné zprávy. Po roce 1948 bylo od divadelní činnosti zcela upuštěno a v kronikách nebyla později zaznamenána ani premiéra hry Josefa Kajetána Tyla „Paní Marjánka, matka pluku“.

Až zápis ze dne 26. března 1960 informuje o repríze divadla „Paní Marjánka, matka pluku“. Další repríza hry byla naplánována na 2. dubna v sousední obci Branky, ovšem nedochovaly se informace o tom, zda byla skutečně odehrána.

Téhož roku v listopadu probíhá nácvik oblíbené pohádkové hry Aloise Jiráska „Lucerna“. K nadšeným ochotníkům, kteří se podílejí na přípravě scény, patří Miloš Kašík, Bohumil Kristek, Bohumil Bača a Ing. Zdenek Rafaj. Divadelní kostýmy byly zapůjčeny z půjčovny kostýmů v Olomouci. Premiéra hry se uskutečnila 17. prosince 1960 a její reprízy byly sehraány 18. a 21. prosince roku 1960. Finanční výtěžek činil 847,25 Kčs.

K nastudování v jarních měsících roku 1961 byla vybrána hra Františka Ferdinanda Šamberka „Podskalák“. Pro svou nevhodnost však její nastudování nebylo povoleno. Po tomto incidentu nejsou po celý rok o činnosti ochotníků zaznamenány žádné informace. Až na jaře roku 1962 se dočítáme, že bylo sehraána hra Jaroslava Sadílka „Čechy krásné, Čechy mé“. Zisk z tohoto představení činil 577,20 Kčs.

Poslední hrou, která se podle kronik SDH Poličná v obci hrála, byla hra „Podskalák“. Hra, jejíž nastudování bylo před 2 lety (tj. v roce 1962) zakázáno, měla premiéru 4. dubna 1964 v hostinci na Fojtství. Kromě Poličné byla o rok později (5. května 1965) hrána v sousední obci Branky. O dalších divadelních aktivitách sboru již nejsou žádné záznamy.

Divadlo se hrálo pod záštitou SDH hlavně z finančních důvodů. Žádná z uvedených her neměla prodělečný charakter a pro členy sboru představovalo uvedení divadelní hry vylepšení finanční situace sboru. Další nemalou výhodou mělo divadlo při stmelování obyvatel vesnice.

Přehled divadelní činnosti souboru do roku 1989

ROK	AUTOR: HRA	DRAMATURG	ŽÁNŘ	POČET
1906	J. Dréman: Srážka vlaků	záznam se nedochoval	kabaretní scéna	záznam se nedochoval
1906	E. Raupach: Mlynář a jeho dítě	záznam se nedochoval	lidové drama	záznam se nedochoval
1907	J. L. Turnovský: Staří blázna	záznam se nedochoval	drama	záznam se nedochoval
1907	Lucifer čili Zázračný elixír	záznam se nedochoval	opereta	záznam se nedochoval
1908	Duch nebožky Hausmeisterová	záznam se nedochoval	záznam se nedochoval	záznam se nedochoval
1908	A. Wolf: Osudný den Fidlovačky	záznam se nedochoval	fraška	záznam se nedochoval
1909-1914	S. Čech: Lešetínský kovář	záznam se nedochoval	drama	záznam se nedochoval
1909-1914	Myslivci, mládenci ze zlata	záznam se nedochoval	veselohra se zpěvy	záznam se nedochoval
1934	J. Mahen: Jánošík	záznam se nedochoval	drama	záznam se nedochoval
1934	Děvčata ze mlejna	záznam se nedochoval	záznam se nedochoval	záznam se nedochoval

Přehled divadelní činnosti souboru do roku 1989

1937	Není zajíček jako Zajíček	záznam se nedochoval	záznam se nedochoval	záznam se nedochoval
1943	Nauč se synečku hospodařit	záznam se nedochoval	opereta	6x
1944	Na svatém Hostýnku	záznam se nedochoval	záznam se nedochoval	záznam se nedochoval
1945	K. Tůma: Z českých mlýnů	záznam se nedochoval	opereta	záznam se nedochoval
1946	K. Tůma: Z českých mlýnů	záznam se nedochoval	opereta	záznam se nedochoval
1960	J. K. Tyl: Paní Marjánka, matka pluku	Šimčík	hra se zpěvy	3x
1960	A. Jirásek: Lucerna	Šimčík	pohádková hra	3x
1962	J. Sadílek: Čechy krásné, Čechy mé	Šimčík	opereta	záznam se nedochoval
1964	F. F. Šamberk: Podskalák	Šimčík	lidová hra se zpěvy a tanci	2x

6.3 Amatérské divadlo po roce 1989

6.3.1 Branky na Moravě

Motto Braneckého spolku divadelních ochotníků, které je umístěno na internetových stránkách obce, je: "I malý šašek umí udělat velký cirkus".⁷⁾

Iniciátorkou divadelní činnosti v obci se v roce 1996 stala paní Zdeňka Vaculíková, která s dětmi nacvičila hru „Pohádka o Sněhurce“. Tato hra se stala impulsem pro dospělé obyvatele obce, aby se také zapojili do kulturního života v obci. Vznikl Branecký spolek divadelních ochotníků. Zpočátku měli velmi špatné zázemí – v obci nebylo jeviště, kulisy, ani kostýmy. Kulisy i kostýmy si ochotníci museli vyrobit sami. Některé kulisy se jim podařily získat z obce Hrachovec, která je chtěla nechat spálit. Byly to převážně kulisy z roku 1928, které stačilo pouze zrekonstruovat.

Svou první hru „Seděla pod borovičkou, aneb myslivci, mládenci ze zlata...“ od Slávy Grohmannové, kterou poprvé sehráli 5. dubna 1997, reprízovali 11krát. Jelikož v okolních vesnicích se již divadlo nehrálo, měla hra obrovský úspěch. Hráli zde např. Jaroslav Placek, Marta Placková, Věra Dufková aj.

Další hrou byla veselohra Václava Bártý „Na potoce, za mlýnicí“. Hra měla premiéru v dubnu roku 2000 a dočkala se pěti repríz. Režisérkou byla, stejně jako u hry „Seděla pod borovičkou“ Zdeňka Vaculíková. Ke stávajícím divadelním nadšencům se přidali např. Jan Melem, Stanislav Šurin a další.

Zatím poslední hrou spolku je veselohra z pivovarského prostředí Karla Jaromíra Erbena „Sládci“. Premiéru měla 27. dubna 2007 v sále pohostinství U Staňků v Brankách. Režie se opět ujala paní Vaculíková. Hra se hrála nejen v Brankách, ale také v Kelči, Hrabůvce u Hranic, Kladerubech a Zámrskách. Derniéra hry proběhla 8. března 2008 v přeplněném sále hostince u Staňků v Brankách. Hudební doprovod na akordeon zajišťovala na všech představeních Marie Suchánková, nápovědu dělala Miroslava Dufková, scénu připravil p. Havran a o převoz kulís se postaral p. Plesník.

Nacvičení jedné hry trvá ochotníkům asi tři a půl měsíce, jelikož ne vždy se mohou na zkouškách sejít v plném počtu. Nyní probíhají zkoušky ve škole a v hostinci. Ochotníkům chybí zázemí nejen při zkouškách, ale také při představeních. Herci nemají šatnu, při představeních musí být schovaní za kulisami, jelikož za improvizovaným jevištěm není místo, kde by se mohli ukrýt. Kulisy jsou po představeních uskladněny na obecním úřadě či v garáži hostince a osvětlovací techniku si byli nuceni vypůjčit v kulturním zařízení ve Valašském Meziříčí.

Obr. 12 – Džbánek vyrobený pro hru „Sládkci“.

Přehled divadelní činnosti souboru po roce 1989

ROK	AUTOR: HRA	DRAMATURG	ŽÁNŘ	POČET
1996	Pohádka o Sněhurce	Vaculíková	pohádka	záznam se nedochoval
1997	S. Grohmannová: Seděla pod borovičkou, aneb myslivci, mládenci ze zlata	Vaculíková	veselohra se zpěvy	11x
2000	V. Bárta: Na potoce, za mlýnicí	Vaculíková	veselohra	5x
2007	K. J. Erben: Sládci	Vaculíková	veselohra	7x

6.3.2 Choryně

V roce 1991 se obyvatelé Choryně rozhodli oživit tradici amatérského divadla v obci. Začali se však věnovat divadlu loutkovému a maňáskovému, čímž se soubor zcela zaměřil na dětské diváky a postupem času se herci a vodiči loutek staly samy děti. Paní Marta Müllerová souboru zapůjčila cca 30 kusů loutek marionet a malou divadelní scénu. Původními majiteli loutek a celého divadélka byly řádové sestry z místního kláštera. Divadélko pochází z dob, kdy sestry pracovaly jako ošetřovatelky v nemocnicích a ústavech. Po zákazu jejich činnosti komunistickým režimem loutky skončily na 20 let na půdě kláštera. Řádové sestry se staly jedněmi z nejvděčnějších divaček divadélka a každá hra měla své představení také v klášteře (do jeho zrušení a odchodu sester). Po celou dobu trvání divadélka nenašli členové souboru vhodné a důstojné místo pro své umění. Divadélko bylo nejprve umístěno ve sklepních prostorách obecního úřadu a na čas bylo přestěhováno do zcela nevyhovujících podmínek Kulturního domu. Odtud se opět soubor stěhoval do sklepa obecního úřadu a těsně před rozpadem souboru získali členové klubovnu u základní školy. Zpočátku bylo divadélko umístěno ve sklepním prostoru pod Obecním úřadem v Choryni a nazváno „Bleděmodré divadélko“ podle barevné výzdoby stěn sklepu.

K zakládajícím členům souboru patřili:

Ludmila Kubešová – režisérka, kostymérka

Věra Pavelková, Helena Pečenková, Petr Sedlář – vodiči loutek

Štěpánka Struhárová, Jana Valouchová, Oldřich Zdráhal, Jiří Plesník – mluvčí

Drahlava Gerlová – zvukařka.

Zpočátku se obnovený soubor zaměřoval na loutková představení, ale postupem času se k jeho činnosti přidávala i hraná představení a taneční kroužek.

První hrou, kterou soubor obnovil svou činnost, byla loutková pohádková hra Josefa Kožíška „Pohádka lesa“. Premiéru měla 11. května 1991 a repríza se konala na výletišti v Komárovicích u příležitosti dětského dne, tj. 30. června 1991.

Podle dochovaných záznamů se prvním hraným představením stal „Malý dětský kabaret“ z 12. května 1991, který se konal u příležitosti svátku Dne matek.

O několik dní později, 6. července 1991, se hráli novou loutkovou pohádkovou hru Josefa Žemly „Jak švec čerta ošidil“ a 18. července byla tato sehra v místním klášteře pro řádové sestry.

Již v prvním roce své činnosti se divadelní soubor stěhoval z vytopeného sklepa do nevyhovujících prostor bývalého kulturního domu.

Novou divadelní sezónu zahájili ochotníci 5. října loutkovou hrou „Drak Masodrap“. Reprízy se konaly 20. října v místním klášteře, 22. října v ZDŠ Lešná a 5. listopadu v ZDŠ Kladeruby.

Soubor na svou činnost potřeboval finanční prostředky, které ochotníci získávali různými způsoby. Například 1. prosince 1991 prodávali perníky, které také sami napekli, což zčásti divadelní pokladnu naplnilo.

Ke svátku sv. Mikuláše nacvičili ochotníci loutkovou hru „Svatý Mikuláš“, kterou hráli 4. prosince pro děti v Choryni, 8. prosince v Kladerubech a 14. prosince v Rožnově pod Radhoštěm. Hrát se mělo i v Kelči, ale pro velké mrazy se do Kelče soubor nedostal. Jako každá hra, tak i tato byla hrána v místním klášteře, a to 30. prosince.

Během nacvičování nové loutkové hry získal soubor přidělenou místnost na inventář. Pohádkovou hru „Čaroděj Habakuk a princezna Zlatovláska“ Bohumila Schweigstillla se hráli 6. února roku 1992 v mateřské škole v Choryni, 20. února v Kelči a 17. března v Kladerubech.

Další nacvičenou hrou, opět loutkovou, byl „Kašpárkův boj s čerty“, kterou se hráli celkem třikrát – v Choryni, v Kladerubech v bývalé klubovně SSM a 30. května ve Valašském Meziříčí.

Obr. 13 – Foto hlediště Bleděmodrého divadélka o přestávce hry „Kašpárkův boj s čerty“, rok 1992.

Od roku 1992 se členové souboru rozhodli věnovat svůj čas také tanci a vyráběli nové jeviště pro hraná a taneční představení. Pro své první vystoupení se rozhodli oživit tradici České besedy jejím nacvičením. Tančena byla poprvé 5. července roku 1992 na oslavě výročí devadesáti let od založení místního sboru hasičů.

Po této události se soubor spíše věnuje tanci než divadlu – zvláště country.

Odpoledne 21. listopadu roku 1992 mělo pro mnoho občanů obce vzpomínkový nádech. V zasedací místnosti Obecního úřadu v Choryni se uskutečnilo setkání všech divadelních ochotníků obce, bývalých i současných.

Na svou divadelní činnost soubor navázal nacvičením loutkové pohádky „Na stříbrné pavučině“, kterou poprvé sehrál 4. prosince v Kladerubech. Dále byla také hrána 22. prosince v Choryni, 26. prosince v Komárovicích a 16. ledna v klášteře v Choryni.

O několik dnů později se stal Petr Sedlář společně s řádovou sestrou sv. Kříže Salome režisérem divadelní hry „Vánoce chudých“, kterou nacvičili s choryňskými dětmi. Premiéru měla hra 20. prosince 1992, první repríza proběhla 26. prosince, druhá repríza 27. prosince, třetí repríza 3. ledna a čtvrtá 17. ledna v Domově důchodců v Novém Jičíně.

K účinkujícím patřili např. Jana Macháčová, Iva Pečenková, Pavel Landa, Pavla Ondruchová a další.

Další stěhování divadélka nastalo na začátku roku 1993 do suterénu pod poštou s nově zrenovovanými kulisami, jelikož původní byly bezohledně zničeny bývalým vedením obce při bourání Sokolovny. Zničené kulisy i kostýmy byly vyvezeny na skládku Šutrák u obce Choryně.

Soubor nacvičoval novou hru „Lída, děvče z Krkonoš“, se kterou chtěl vystoupit o velikonočních svátcích (o čemž se ovšem nezachovalo více informací). Hra se hrála dvakrát v Choryni, jednou v Kladerubech a jednou v Lešné.

Dne 14. a 15. srpna 1993 proběhla oslava 100 let kulturního života v obci. Celá vesnice žila tyto dva dny bohatým kulturním životem. Všechny kulturní programy se odehrály pod širým nebem na okraji lesa na výletišti Pod Hrázkou. Byla sehraána hra „Lída, děvče z Krkonoš“, děti představily hru Františka Hrubína „Sněhurka, zvířátka a sedm mužíčků“, a také byla sehraána dvě loutková představení – „Na stříbrné pavučině“ a „Kašpárkův boj s čerty“. V neděli 15. srpna oslavy pokračovaly, ale ochotníci již nehráli divadlo, ale předvedli umění svého tanečního kroužku. K stálému osazenstvu ochotníků patřil Petr Sedlář, Štěpánka Struharová, Drahoslava Gerlová, Jana Plesníková a Jiří Plesník.

Rok 1994 byl zahájen 1. ledna vzpomínkovou besídkou a loutkovou pohádkou „Drak Masodrap“. Tato hra se také hrála 12. ledna v ZŠ v Choryni, 12. března v MŠ ve Valašském Meziříčí na Štěpánově a 17. března v MŠ ve Valašském Meziříčí na Vyhlídce II.

Původní soubor se pomalu rozpadal, a tak přišli noví členové, kteří nacvičili a 13. května 1995 sehraali v místní škole loutkovou hru Ivy Peřinové „Bezhlavý rytíř“. Tuto hru hráli také u příležitosti Dne dětí na dopravním hřišti ve Valašském Meziříčí. Byla to poslední hra, na jejíž přípravě se podílela paní L. Kubešová, které nikdo neřekl jinak, než Babina. Všechny dosavadní hry režírovala za občasných pomoci Petra Sedláře L. Kubešová. Ten po ní také kroužek převzal.

Velkou změnou pro soubor přinesla spolupráce s Domem dětí a mládeže ve Valašském Meziříčí. Soubor se stal zájmovým kroužkem pod vedením DDM a svou první loutkovou

hru pod tímto patronátem sehrál 8. listopadu v MŠ v Tylově ulici ve Valašském Meziříčí. Byla to hra „O bezhlavém rytíři“.

Na hraná představení soubor navázal až v roce 1996 (po tříleté pauze) pohádkou „Dřevěný zámek“ od Netty Deborské a Zory Jirákové. Prvním vystoupením souboru toho roku se stala zlatá svatba manželů Kubešových. Děti ze souboru se spíše věnovaly tancům a zpěvům, zatímco starší členové souboru předvedli parodii na pohádku „O červené Karkulce“. Účinkování na této oslavě se stalo jakýmsi poděkováním paní Kubešové za její celoživotní úsilí o pozvednutí kulturního života nejen v naší obci.

Hru „Dřevěný zámek“ sehráli mladší členové souboru 26. května v Kulturním domě v Choryni, leč o činnost kroužku ze strany obyvatel nebyl přílišný zájem. Dále se hra hrála 27. května v DDM ve Valašském Meziříčí, 9. června jako součást oslav Dne dětí ve Valašském Meziříčí a dne 26. června pro školy z Valašského Meziříčí.

Obr. 14. – Foto ze hry „Dřevěný zámek“, rok 1996. Herci s režisérkou L. Kubešovou.

Po roční přestávce, kdy se soubor zabýval hraným divadlem, opustili na podzim roku 1996 čtyři členové mladší část souboru a místo nich přišli noví zájemci z řad žáků místní školy, jímž ovšem nadšení příliš dlouho nevydrželo.

Dne 14. února 1997 uvedli členové v MŠ Choryně a v MŠ Šafaříkova ve Valašském Meziříčí loutkovou hru Jiřího Žáčka „O slepičce Pepičce“ a hru maňáskovou „O vlkovi a kůzlátkách“. Repríz se hry dočkaly 30. března ve Valašském Meziříčí, 23. dubna v MŠ a ZŠ Kelč a v MŠ Kladeruby a 11. května v KD Choryně. Děti si nejen k těmto, ale také ke hře „O makovém království“ samy vyrobily loutky.

Starší část souboru, která se již ne příliš aktivně zapojovala do dění v obci, se připomněla na oslavě 210 let od založení školy v Choryni (tj. roku 1787), kde uvedli scénku „Jak to dřív mohlo asi vypadat ve škole?!“

Další loutkovou hrou v repertoáru souboru byla hra „Jak se málem neslavil svátek sv. Mikuláše“, která byla sehrána 6. prosince v KD v Choryni. Stejnou hru sehrál i 7. prosince v zámku Kinských ve Valašském Meziříčí a 20. prosince v klášteře sester sv. Kříže v Choryni.

Obr. 15 – Foto loutkového divadélka při hře „Jak se málem neslavil svátek sv. Mikuláše“, rok 1997.

Následující rok, tj. rok 1998, zahájili ochotníci loutkovou hrou „O stromku v parku“ a hranou pohádkou Vladimíra Čorta „Kopretinka“. Obě dvě hry se hrály 1. února v KD

Choryně a dále se hrály 12. února v DDM Valašské Meziříčí a „Kopretinka“ se hrála ještě 19. března.

Poslední vystoupení s touto pohádkou se konalo ve dnech 3. – 4. dubna 1998 na krajské přehlídce dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů v Ostravě „Dětská scéna '98“. Jelikož se této přehlídce zúčastňovali jen výherci okresních nebo meziokresních přehlídek, ale v okolí nebyl žádný jiný stálý soubor než „Choryňáček“, zúčastnili se členové souboru přehlídce i bez absolvování povinného mezistupně. Přehlídce se celkem zúčastnilo 20 divadelních souborů ze severní Moravy, a jelikož se na dětských přehlídkách nevyhlašuje pořadí, ale jen se doporučují inscenace k dalšímu postupu, není tedy možné zjistit kvalitu souboru. S názvem „Choryňáček“ se setkáváme až v souvislosti s touto divadelní přehlídkou.

V březnu roku 1998 došlo k dalšímu stěhování divadla ze sklepních prostor Obecního úřadu do bývalé pionýrské klubovny u školy, kterou ovšem bylo nutné nejprve vyklidit a zrekonstruovat.

V roce 1999 soubor nacvičil dvě loutkové pohádky „Perníková chaloupka“ a „O korbelu“. Svá představení předvedl 27. dubna v ZŠ v Hrachovci, 19. května v MŠ Křižná a MŠ Seifertova. To byla poslední loutková představení v obci, protože obyvatelé již o činnost kroužku nejeví zájem.

Soubor tvořil kulturní základ obce. Jeho činnost nespočívala pouze v hraní divadla, ale především v obnovení kultury v obci. Členové pořádali taneční vystoupení u příležitostí různých svátků – Dnu matek, vzniku samostatné Československé republiky a také dbali na dodržování tradic v obci, např. vytvářeli doprovodný program u kácení máje, vodění medvěda atd.

Soubor se i nadále věnoval loutkovému divadlu, ale přesto divadelní kroužek „Choryňáček“ zanikl v únoru roku 2000, jelikož v září 1999 odešlo jádro souboru a nově se přihlásilo pouze 5 dětí, které ale postupně o činnost kroužku ztrácely zájem. Tím v obci zanikla nejen divadelní činnost, ale také se vytratil bohatý kulturní život, který členové souboru obci poskytovali. Na jejich kulturní programy po čase navázala činnější odnož Českého svazu žen, takzvaný Babinec, který pořádá besedy s důchodci, zájezdy na divadelní představení a udržuje tradice obce jako je vodění medvěda, kácení máje nebo

drakiáda. Díky tomuto spolku a spolupráci s kulturní komisí, v níž zasedají podobně osvícení spoluobčané, se do života obce opět navrátila kultura. Bohužel se nikdy nejednalo o divadelní činnost.

Nová éra loutkového divadla se v obci začala psát díky skautům v říjnu minulého roku, tj. roku 2007, kdy nacvičili loutkovou pohádku Františka Čecha „Princezna Jitřenka se vdává“. Hru nacvičili pod vedením Lucie Černochové a sehraána byla 5. prosince 2007 v tělocvičně místní základní školy. O sehrání pohádky mají zájem školy v okolních vesnicích, ale zatím žádné konkrétní informace o reprízách představení dostupné nejsou. Doufám, že skauti budou ve své činnosti i nadále pokračovat a šířit kulturu nejen mezi nejmenšími dětmi.

Přehled divadelní činnosti souboru po roce 1989

ROK	AUTOR: HRA	DRAMATURG	ŽÁNŘ	POČET
11. květen 1991	J. Kožíšek: Pohádka lesa	Kubešová	loutková pohádka	2x
12. květen 1991	Malý dětský kabaret	Kubešová	kabaret	1x
6. a 18. červenec 1991	J. Žemla: Jak švec čerta ošidil	Kubešová	loutková pohádka	2x
1991	Drak Masodrap	Kubešová	loutková pohádka	4x
1991	Svatý Mikuláš	Kubešová	loutková pohádka	4x
1992	B. Schweigstill: Čaroděj Habakuk a princezna Zlatovláška“	Kubešová	loutková pohádka	3x
1992	Kašpárkův boj s čerty	Kubešová	loutková pohádka	3x
14. srpen 1993	Kašpárkův boj s čerty	Kubešová	loutková pohádka	údaj se nedochoval
1992	Česká beseda	Kubešová	taneční vystoupení	1x
1992	Na stříbrné pavučině	Kubešová	loutková pohádka	4x
14. srpen 1993	Na stříbrné pavučině	Kubešová	loutková pohádka	údaj se nedochoval

Přehled divadelní činnosti souboru po roce 1989

1992	Vánoce chudých	Sedlář	hraná scénka	5x
1993	Lída, děvče z Krkonoš	Kubešová	údaj se nedochoval	4x
14. srpen 1993	F. Hrubín: Sněhurka, zvířátka a sedm mužíčků	Kubešová	hraná pohádka	údaj se nedochoval
1994	Drak Masodrap	Kubešová	loutková pohádka	4x
1995	I. Peřinová: Bezhlavý rytíř	Kubešová	loutková pohádka	2x
8. listopad 1995	O bezhlavém rytíři	Sedlář	loutková pohádka	údaj se nedochoval
1996	O Červené karkulce	Sedlář	parodie pohádky	1x
1996	N. Deborská a Z. Jiřáková: Dřevěný zámeček	Sedlář	hraná pohádka	4x
1997	J. Žáček: O slepičce Pepičce	Sedlář	loutková pohádka	6x
1997	O vlkovi a kůzlátkách	Sedlář	maňásková pohádka	6x

Přehled divadelní činnosti souboru po roce 1989

1997	O makovém království	Sedlář	loutková pohádka	údaj se nedochoval
1997	Jak to dřív mohlo asi vypadat ve škole?!	Sedlář	scénka	1x
1997	Jak se málem neslavil svátek sv. Mikuláše	Sedlář	loutková pohádka	3x
1998	V. Čort: Kopretinka	Sedlář	hraná pohádka	3x
1998	O stromku v parku	Sedlář	loutková hra	2x
1999	Perníková chaloupka	Sedlář	loutková pohádka	3x
1999	O korbelu	Sedlář	loutková pohádka	3x
2007	F. Čech: Princezna Jitřenka se vdává	Černochová	loutková pohádka	1x

6.3.3 Kladeruby

Nejsou již zmínky o činnosti ochotníků.

6.3.4 Poličná

Nejsou již zmínky o činnosti ochotníků.

6.3.5 Lešná

Nejsou již zmínky o činnosti ochotníků.

7 Anketa

Jméno:

Název obce či souboru, ve kterém jste hrál/a (ve kterém hrajete):

Ve kterých letech jste byl/a aktivním členem souboru:

Jakou funkci v souboru jste zastával/a (zastáváte):

- 1) Proč jste se rozhodl/a hrát divadlo.*
- 2) Kolik členů měl (má) Váš soubor.*
- 3) Podle čeho a kdo vybíral (vybírání hry) – žánr, témata, autory (zahraniční, české).*
- 4) Pro koho byly (jsou) Vaše hry určeny – pro dětského či dospělého diváka?*
- 5) Jak časté byly (jsou) zkoušky souboru a jak dlouho trvaly (trvají).*
- 6) Jaké jste měli (máte) zázemí – měli jste (máte) sál, ve kterém jste mohli (můžete) zkoušet, hrát, šatnu, kostýmy, osvětlení, stálý hudební doprovod, nápovědu, stálého režiséra, stálé členy.*
- 7) Spolupracovali jste s divadelním profesionálem či s jinými divadelními soubory z okolí? Ano – Ne. Jestliže ano, popište prosím, jak spolupráce probíhala.*
- 8) Hostovali jste v jiných vesnicích? Ano – Ne. Pokud ano, ve kterých?*

9) *Měli jste podporu od zastupitelstva obce? Ano – Ne. Jestliže ano, napište, v čem spočívala.*

10) *Kde a jakým způsobem jste získávali rekvizity?*

Pořadí anket je následující:

Branky: Marková Eva – náповěda od 50. let 20. století

Vaculíková Zdeňka – režisérka současných představení

Choryně: Halaštová Marie – herečka v 70. letech 20. století

Sedlář Petr – režisér v 90. letech 20. století

Lucie Černochová – režisérka současného představení

Kladeruby: Mocková Marta – herečka v 80. letech 20. století

Lešná: Mocková Marta – spolurežisérka v 80. letech 20. století

Poličná: Černochová Marie – herečka přelomu 50. a 60. let 20. století.

7.1 Anketa – Eva Marková

Jméno: Eva Marková, 69 let.

Název obce či souboru, ve kterém jste hrál/a (ve kterém hrajete): Kladeruby, soubor název neměl, ale většinou fungoval pod osvětovou besedou.

Ve kterých letech jste byl/a aktivním členem souboru: od poloviny 50. let do 80. let.

Jakou funkci v souboru jste zastával/a (zastáváte): nápověda.

1) Proč jste se rozhodl/a hrát divadlo.

Chtěli jsme navázat na tradici a kolem divadla byla vždy nějaká zábava.

2) Kolik členů měl (má) Váš soubor.

Neměli jsme stálý soubor. Podle toho jaká hra se vybrala, tak se hledali nejlepší možní představitelé různých rolí. Většinou si byli herci s postavami podobní, vzhledem nebo vzděláním, např. hospodského hrával hospodský.

3) Podle čeho a kdo vybíral (vybírá hry) – žánr, témata, autory (zahraniční, české).

Nebyl určený nikdo na výběr her. Když doma někdo nějakou hru našel, tak ji donesl, byly to hlavně české hry z vesnického prostředí. Nejvíce her měl doma pan řídící Bátorla a pan farář Matýsek.

4) Pro koho byly (jsou) Vaše hry určeny – pro dětského či dospělého diváka?

Hry byly určeny jak dospělým, tak dětem. Hodně se hrály operety. Pokud se hrálo představení, kde byli zapotřebí třeba trpaslíci, tak je hráli i děti.

5) *Jak časté byly (jsou) zkoušky souboru a jak dlouho trvaly (trvají).*

Nikdy se nezkoušelo déle než 3 měsíce. První měsíc byly čtené zkoušky, aby si herci zvykli, jak na sebe navazují, posledních 14 dní před premiérou jsme se scházeli klidně i každý den.

6) *Jaké jste měli (máte) zázemí – měli jste (máte) sál, ve kterém jste mohli (můžete) zkoušet, hrát, šatnu, kostýmy, osvětlení, stálý hudební doprovod, nápovědu, stálého režiséra, stálé členy.*

Hrávali jsme v sále hospody u Staňků. Zezadu k sálu byl přistavěn přístřešek, kde byla šatna, maskérna a spousta kulis. U jeviště byla budka pro nápovědu, osvětlená rampa. Hudebně nás doprovázel pan Škařupa nebo pan Mucha z Kladerub ještě s dalšími pěti či šesti hudebníky. Maskéra dělal pan řídící Bátrla (také režisér).

7) *Spolupracovali jste s divadelním profesionálem či s jinými divadelními soubory z okolí? Ano – Ne. Jestliže ano, popište prosím, jak spolupráce probíhala.*

Ne, s nikým jsme nespolupracovali.

8) *Hostovali jste v jiných vesnicích? Ano – Ne. Pokud ano, ve kterých?*

Jezdili jsme do Loučky, Kunovic, Valašského Meziříčí, Choryně, Kladerub, Vsechovic, Zámorsk, Kelče a do Karolínky na soutěže. Kulisy se vozily na traktoru, autobus se pronajímal, jen když se jelo někam daleko, například do Karolínky, ale i to za námi jel traktor s kulisami.

9) *Měli jste podporu od zastupitelstva obce? Ano – Ne. Jestliže ano, napište, v čem spočívala.*

Povolení od místního národního výboru jsme dostali vždycky, hodně nám pomáhal pan Adam, který se za nás někdy přimluvil, abychom obci nemuseli odvádět část peněz z prodaných vstupenek.

10) Kde a jakým způsobem jste získávali rekvizity?

Kostýmy se půjčovaly v půjčovně kostýmů ve Valašském Meziříčí a v Novém Jičíně. Kulisy jsme si vyráběli sami, maloval je pan Milan Havranů. Pokud jsme potřebovali nějaké rekvizity, které měl někdo doma, tak je vždy půjčil.

7.2 Anketa – Zdeňka Vaculíková

Jméno: Zdeňka Vaculíková, 56 let.

Název obce či souboru, ve kterém jste hrál/a (ve kterém hrajete): Branky, Branecký spolek divadelních ochotníků.

Ve kterých letech jste byl/a aktivním členem souboru: od počátku souboru (r. 1997) dosud.

Jakou funkci v souboru jste zastával/a (zastáváte): herečka, režisérka.

1) Proč jste se rozhodl/a hrát divadlo.

Chtěli jsme pobavit sebe i ostatní.

2) Kolik členů měl (má) Váš soubor.

Soubor má 15 členů, z toho 9 herců.

3) Podle čeho a kdo vybíral (vybírá hry) – žánr, témata, autory (zahraniční, české).

Hry vybíráme po vzájemné domluvě. Bývají to české veselohry s vesnickou tematikou.

4) Pro koho byly (jsou) Vaše hry určeny – pro dětského či dospělého diváka?

Hry jsou určeny pro dospělé.

5) Jak časté byly (jsou) zkoušky souboru a jak dlouho trvaly (trvají).

Nacvičení jedné hry trvá asi tři a půl měsíce. Čtené zkoušky probíhají 1x týdně, ale před premiérou se scházíme 3x týdně. Zkouška trvá 3 hodiny.

- 6) *Jaké jste měli (máte) zázemí – měli jste (máte) sál, ve kterém jste mohli (můžete) zkoušet, hrát, šatnu, kostýmy, osvětlení, stálý hudební doprovod, nápovědu, stálého režiséra, stálé členy.*

Zázemí nemáme žádné, kulisy jsou skladovány na půdě obecního úřadu a osvětlení je vypůjčené. Máme jen stálé členy a režii.

- 7) *Spolupracovali jste s divadelním profesionálem či s jinými divadelními soubory z okolí? Ano – Ne. Jestliže ano, popište prosím, jak spolupráce probíhala.*

Nespolupracovali jsme s žádným profesionálním souborem.

- 8) *Hostovali jste v jiných vesnicích? Ano – Ne. Pokud ano, ve kterých?*

Hostovali jsme v okolních vesnicích – Kelči, Zámorskách, Hrabůvce u Hranic, Kunovicích, Kladerubech.

- 9) *Měli jste podporu od zastupitelstva obce? Ano – Ne. Jestliže ano, napište, v čem spočívala.*

Ano, máme. Pomáhají s propagací představení a na obecním úřadě je sklad kulis.

- 10) *Kde a jakým způsobem jste získávali rekvizity?*

Rekvizity jsou částečně darovány, jinak si je vyrábíme sami. Kostýmy máme vlastní. Ke zkouškám a vystoupením v obci využíváme sál bez jeviště v pohostinství U Staňků.

7.3 Anketa – Marie Halaštová

Jméno: Marie Halaštová, 80 let.

Název obce či souboru, ve kterém jste hrál/a (ve kterém hrajete): Choryně.

Ve kterých letech jste byl/a aktivním členem souboru: v 70. letech.

Jakou funkci v souboru jste zastával/a (zastáváte): herečka činohry, menší role v operetách.

1) Proč jste se rozhodl/a hrát divadlo.

Protože v obci žádná kultura nebyla a všechny nás hraní moc bavilo.

2) Kolik členů měl (má) Váš soubor.

Když jsem hrávala já, tak stálý počet členů v souboru nikdy nebyl. Paní Kubešová vybrala hru, a poté k jednotlivým postavám dosazovala vhodné herce. Zájem mezi lidmi byl vždycky velký, takže příležitosti zahrát si divadlo se neodmítaly.

3) Podle čeho a kdo vybíral (vybírá hry) – žánr, témata, autory (zahraniční, české).

Hry vždycky vybírala paní Kubešová, která byla i režisérkou. Hrály se hlavně operety a hry z vesnického prostředí.

4) Pro koho byly (jsou) Vaše hry určeny – pro dětského či dospělého diváka?

Když jsem hrála já, tak byly hry určeny převážně pro dospělé. Hrávaly se i pohádky, ale to jsem už já nehrála.

5) *Jak časté byly (jsou) zkoušky souboru a jak dlouho trvaly (trvají).*

Nacvičovalo se 2 měsíce a před premiérou jsme se scházeli 3x týdně. Pokud někdo nemohl na zkoušku přijít, protože pracoval na směny, tak jeho text odříkal někdo jiný. Jinak jsme se scházeli celkem často, protože paní Kubešová organizovala i jiné kulturní akce.

6) *Jaké jste měli (máte) zázemí – měli jste (máte) sál, ve kterém jste mohli (můžete) zkoušet, hrát, šatnu, kostýmy, osvětlení, stálý hudební doprovod, nápovědu, stálého režiséra, stálé členy.*

Zázemí jsme měli dobré. Nacvičovali jsme a hráli jsme v Sokolovně za bývalou hospodou. Sál Sokolovny byl pro divadlo uzpůsoben. Bylo tam jeviště i s propadlištěm, které sloužilo jako šatna, a jeviště bylo osvětlené rampou. Pokud byl potřeba hudební doprovod, hrávali s námi muzikanti z Kladerub – pan Škařupa nebo pan Mucha s dalšími muzikanty. Všichni muzikanti na každou zkoušku nejezdili, ze začátku nás doprovázel pan farář Drong a až těsně před premiérou dojížděli všichni muzikanti. Stálá nápověda nebyla, většinou ji dělala paní Kubešová, a když nemohla, tak ten, kdo zrovna nehrál.

7) *Spolupracovali jste s divadelním profesionálem či s jinými divadelními soubory z okolí? Ano – Ne. Jestliže ano, popište prosím, jak spolupráce probíhala.*

Když jsme měli jet na soutěž, tak nám radil nějaký pán z Valašského Meziříčí, ale jeho jméno si nepamatuji. Párkrát nás nalíčila a učesala kadeřnice Dana Ondruchová, jinak jsme nespolupracovali s nikým.

8) *Hostovali jste v jiných vesnicích? Ano – Ne. Pokud ano, ve kterých?*

Co si pamatuji, tak jsme jezdili do Polic a Kladerub. O sehrání her byl velký zájem, takže s námi hráli i lidé z okolních vesnic – z Kladerub nebo Lhoty. Kulisy jsme naložili na nákladňák nebo na traktor a členové souboru se museli dopravit, jak kdo uměl.

9) *Měli jste podporu od zastupitelstva obce? Ano – Ne. Jestliže ano, napište, v čem spočívala.*

Ne, nikdo nám nepomáhal.

10) *Kde a jakým způsobem jste získávali rekvizity?*

Kostýmy jsme si hodně půjčovali v půjčovně kostýmů ve Valašském Meziříčí, a když ji zrušili, tak jsme jezdili do Nového Jičína. Které rekvizity šly vyrobit, tak se vyrobily. Starý nábytek jsme si půjčovali nebo nám ho lidé dali.

7.4 Anketa – Petr Sedlář

Jméno: Petr Sedlář, 38 let.

Název obce či souboru, ve kterém jste hrál/a (ve kterém hrajete): nejdříve „Bleděmodré divadélko“, potom „Divadelní soubor Choryňáček“.

Ve kterých letech jste byl/a aktivním členem souboru: od roku 1991 do ukončení činnosti v roce 2000.

Jakou funkci v souboru jste zastával/a (zastáváte): vodič loutek, kulisák, herec, vedoucí a režisér.

1) Proč jste se rozhodl/a hrát divadlo.

Na začátku zkusit něco nového, a poté pro radost a chuť pracovat s dětmi.

2) Kolik členů měl (má) Váš soubor.

Různě 5 až 20 členů.

3) Podle čeho a kdo vybíral (vybírá hry) – žánr, témata, autory (zahraniční, české).

Hry většinou vybíral režisér, ze zásob starších divadelních her a ze souboru her pro loutkové divadlo, který jsme získali spolu s loutkami. Šlo o hry, většinou pohádky, českých autorů.

4) Pro koho byly (jsou) Vaše hry určeny – pro dětského či dospělého diváka?

Naše hry byly většinou určené dětem, kromě jedné hrané u příležitosti 100. výročí ochotnického divadla v Choryni.

5) *Jak časté byly (jsou) zkoušky souboru a jak dlouho trvají.*

Zkoušky byly jednou týdně, před vystoupením byly i častěji a trvaly asi 90 minut.

6) *Jaké jste měli (máte) zázemí – měli jste (máte) sál, ve kterém jste mohli (můžete) zkoušet, hrát, šatnu, kostýmy, osvětlení, stálý hudební doprovod, nápovědu, stálého režiséra, stálé členy.*

Co se týká zázemí, měl náš soubor k dispozici sklepní místnost, kde jsme si vybudovali svépomocí mini jeviště, začínali jsme v podstatě od nuly. Kromě loutkového divadla jsme měli k dispozici i zbytky kostýmů po původním ochotnickém souboru, který v dřívějších dobách v obci fungoval. Jeviště v naší obci bylo v důsledku výstavby nového pohostinství zbouráno. Stálý hudební doprovod jsme neměli. Od samého začátku souboru v roce 1991 se funkce režiséra ujala paní Ludmila Kubešová. Poté co jsme začali spolupracovat s Domem dětí a mládeže ve Valašském Meziříčí jsem funkci režiséra a vedoucího souboru převzal já. Neměli jsme stálou členskou základnu, hráli ti, kteří měli zájem.

7) *Spolupracovali jste s divadelním profesionálem či s jinými divadelními soubory z okolí? Ano – Ne. Jestliže ano, popište prosím, jak spolupráce probíhala.*

Ne.

8) *Hostovali jste v jiných vesnicích? Ano – Ne. Pokud ano, ve kterých?*

Ano. Se souborem jsme hráli pro děti v Kladerubech, Kelči, Komárovicích, Lešné, Valašském Meziříčí a v Rožnově pod Radhoštěm. A protože jsme se zúčastnili divadelní přehlídky, tak jsme hráli i v Ostravě.

9) *Měli jste podporu od zastupitelstva obce? Ano – Ne. Jestliže ano, napište, v čem spočívala.*

Ano. Mohli jsme užívat obecní majetek bezplatně (sklepní místnost, elektřina). Pokud jsme měli i jiné potřeby, mohli jsme se na podporu obce spolehnout.

10) Kde a jakým způsobem jste získávali rekvizity?

Protože v důsledku zbourání starého jeviště došlo i k likvidaci většiny kulis (zůstaly pouze 3 kusy), museli jsme je pro hrané divadlo vyrábět. U loutkového divadla jsme kulisy měli, ale i přesto jsme si některé vyráběli.

7.5 Anketa – Lucie Černochová

Jméno: Lucie Černochová, 23 let.

Název obce či souboru, ve kterém jste hrál/a (ve kterém hrajete): Choryně, Skaut.

Ve kterých letech jste byl/a aktivním členem souboru: rok 2007.

Jakou funkci v souboru jste zastával/a (zastáváte): vedoucí oddílu, z čehož plyne i funkce vedoucí souboru, scénáristka, režisérka.

1) Proč jste se rozhodl/a hrát divadlo.

Jako skauti jsme chtěli nějakým způsobem proniknout do povědomí občanů Choryně, a proto jsme se rozhodli, že nacvičíme loutkové divadlo ke svátku sv. Mikuláše.

2) Kolik členů měl/má Váš soubor.

Divadlo jsme hráli jako skautská družina, takže nejsme ochotnický soubor nebo něco podobného. Scházelo se vždy přibližně 15 členů z družiny.

3) Podle čeho a kdo vybíral/vybírá hry – žánr, témata, autory (zahraniční, české).

Scénář jsme vybírali podle druhu akce, na které se hra měla hrát. S výběrem mi pomáhal člověk, který má s loutkovým divadlem bohaté zkušenosti. Původně jsme chtěli hru s Mikulášem, ale nakonec, z důvodu nedostatku času a mužských hlasů, jsme vybrali hru, kde byla postava čerta, aby se téma alespoň trochu dotýkalo svátku sv. Mikuláše. Scénář z roku 1923 jsme museli přepsat a zkrátit, protože byl psán stylem, kterému by děti nejspíše neporozuměly.

4) Pro koho byly/jsou Vaše hry určeny – pro dětského či dospělého diváka?

Hráli jsme loutkovou pohádku, takže byla určena především pro děti.

5) *Jak časté byly (jsou) zkoušky souboru a jak dlouho trvaly (trvají).*

Kvůli divadlu jsme se začali scházet 5 týdnů před Mikulášskou besídkou, ale zkoušeli jsme 4 týdny. Zkoušky probíhaly každou sobotu asi hodinu a půl.

6) *Jaké jste měli (máte) zázemí – měli jste (máte) sál, ve kterém jste mohli (můžete) zkoušet, hrát, šatnu, kostýmy, osvětlení, stálý hudební doprovod, nápovědu, stálého režiséra, stálé členy.*

K dispozici jsme měli jeden velký pokoj na místní faře. Tam jsme na představení všechno připravovali. Šatnu, kostýmy, nápovědu a jiné zázemí jsme nepotřebovali. Pro nácvik loutkového divadla nejsou potřeba speciální prostory.

7) *Spolupracovali jste s divadelním profesionálem či s jinými divadelními soubory z okolí? Ano – Ne. Jestliže ano, popište prosím, jak spolupráce probíhala.*

Ne, s žádnými divadelními profesionály jsme nespolupracovali.

8) *Hostovali jste v jiných vesnicích? Ano – Ne. Pokud ano, ve kterých?*

Ne. O sehrání hry mají zájem ZŠ ve Valašském Meziříčí a také v Brankách, ale zatím je nevyřešený problém s dopravou divadla a termínem sehrání hry.

9) *Měli jste podporu od zastupitelstva obce či od jiných organizací v obci? Ano – Ne. Jestliže ano, napište, v čem spočívala.*

Jedinou podporu z obce jsme měli, že nám bezplatně nakopírovali scénáře a obecním rozhlasem vyhlásili, že se bude divadlo v obci hrát. Spolupracovali jsme se ZŠ v Choryni, která nám za zahrání divadla a zajištění Mikuláše, anděla a čerta poskytla tělocvičnu.

10) Kde a jakým způsobem jste získávali rekvizity (loutky a divadélko)?

Rekvizity, loutky, oblečení na loutky a kulisy jsme získali velmi snadno. Jsou k dispozici v naší obci, protože tady dříve ochotníci hráli. Protože už zde ale ochotníci divadlo nehrají, jsou loutky i divadlo v dosti špatném stavu.

7.6 Anketa – Marta Mocková

Jméno: Marta Mocková, 68 let.

Název obce či souboru, ve kterém jste hrál/a (ve kterém hrajete): Kladeruby.

Ve kterých letech jste byl/a aktivním členem souboru: v letech 1971 – 1975.

Jakou funkci v souboru jste zastával/a (zastáváte): herečka.

1) Proč jste se rozhodl/a hrát divadlo.

V našem zájmu bylo obnovit tradici divadla, které se dříve velmi často hrálo. Sešla se skupinka mladých lidí, kteří o tuto činnost měli zájem. K nim se přidali i starší spoluobčané, kteří byli dříve členy divadelního souboru.

2) Kolik členů měl (má) Váš soubor.

Divadelní soubor měl 14 členů, k tomu maskéra, režiséra a nápovědu.

3) Podle čeho a kdo vybíral (vybírání hry) – žánr, témata, autory (zahraniční, české).

Na prvním setkání divadelního souboru byly předloženy čtyři divadelní hry, po domluvě byly vybrány tyto hry: „Zkoušky čerta Belímka“, „Na letním bytě“, „Madlenka z kovářny“.

4) Pro koho byly (jsou) Vaše hry určeny – pro dětského či dospělého diváka?

Hra „Zkoušky čerta Belímka“ byla určena dětem, zbylé 2 hry byly určeny dospělým.

5) Jak časté byly (jsou) zkoušky souboru a jak dlouho trvaly (trvají).

Zkouška byla dvakrát týdně.

- 6) *Jaké jste měli (máte) zázemí – měli jste (máte) sál, ve kterém jste mohli (můžete) zkoušet, hrát, šatnu, kostýmy, osvětlení, stálý hudební doprovod, nápovědu, stálého režiséra, stálé členy.*

Zkoušky byly v přísálí kulturního domu a šatny byly v Kulturním domě Kladeruby. Osvětlení nám zajišťoval pan Bartošík s pomocí pana Novosada. Nápovědu dělala paní Božena Škařupová a paní Amálie Muchová. Hudební doprovod byl zajištěn pouze z magnetofonu.

- 7) *Spolupracovali jste s divadelním profesionálem či s jinými divadelními soubory z okolí? Ano – Ne. Jestliže ano, popište prosím, jak spolupráce probíhala.*

Ne.

- 8) *Hostovali jste v jiných vesnicích? Ano – Ne. Pokud ano, ve kterých?*

Nevzpomínám si.

- 9) *Měli jste podporu od zastupitelstva obce? Ano – Ne. Jestliže ano, napište, v čem spočívala.*

Divadlo jsme hráli pod patronátem MNV Kladeruby – sociální komise a kulisy byly uloženy na půdě MNV.

- 10) *Kde a jakým způsobem jste získávali rekvizity?*

Kulisy byly zčásti uloženy na půdě místního národního výboru, zčásti nám je pomohl připravit pan Adamec a pan učitel Berák s panem Holčákem z Kelče. Kostýmy jsme měli zapůjčené z Beskydského divadla v Novém Jičíně.

7.7 Anketa – Marta Mocková

Jméno: Marta Mocková, 68 let.

Název obce či souboru, ve kterém jste hrál/a (ve kterém hrajete): Lešná.

Ve kterých letech jste byl/a aktivním členem souboru: v letech 1982 – 1985.

Jakou funkci v souboru jste zastával/a (zastáváte): spolurežisérka.

1) Proč jste se rozhodl/a hrát divadlo.

Dříve se zde divadlo hrávalo a mladí lidé měli zájem, aby se tradice divadla obnovila.

2) Kolik členů měl (má) Váš soubor.

Divadelní soubor měl 12 členů + nápovědu, maskéra, režiséra a hudební doprovod (hra na klavír).

3) Podle čeho a kdo vybíral (vybírá hry) – žánr, témata, autory (zahraniční, české).

S návrhem divadelní hry, kterou vybrala paní Ludmila Kubešová, souhlasili všichni členové.

4) Pro koho byly (jsou) Vaše hry určeny – pro dětského či dospělého diváka?

Byly to pohádky, ale na představení chodili i dospělí.

5) Jak časté byly (jsou) zkoušky souboru a jak dlouho trvaly (trvají).

Zkoušky probíhaly 2krát týdně.

6) *Jaké jste měli (máte) zázemí – měli jste (máte) sál, ve kterém jste mohli (můžete) zkoušet, hrát, šatnu, kostýmy, osvětlení, stálý hudební doprovod, nápovědu, stálého režiséra, stálé členy.*

Při divadelním představení zajišťoval osvětlení pan Miroslav Grygařík, který zajišťoval i výměnu kulis. Hudební doprovod na klavír měla na starosti paní učitelka Jana Šverdíková a nápovědu zajišťovala Irena Bárová nebo Marta Mocková.

7) *Spolupracovali jste s divadelním profesionálem či s jinými divadelními soubory z okolí? Ano – Ne. Jestliže ano, popište prosím, jak spolupráce probíhala.*

Ano, spolupracovali jsme s paní Ludmilou Kubešovou z obce Choryně, která měla s režírováním divadelních her bohaté zkušenosti.

8) *Hostovali jste v jiných vesnicích? Ano – Ne. Pokud ano, ve kterých?*

S hrou „O statečném kováři“ jsme například vystupovali ve Valašské Polance, Loučce, Policích, Kelči a v Karolince jsme se zúčastnili 27. divadelního festivalu, kde jsme se umístili na 2. místě.

9) *Měli jste podporu od zastupitelstva obce? Ano – Ne. Jestliže ano, napište, v čem spočívala.*

Od roku 1980 jsem pracovala na místním národním výboru jako pracovnice Sdruženého kulturního zařízení Lešná, takže jsme divadelní hry nacvičovali pod záštitou MNV. Také zkoušky se uskutečňovaly v sále KD Lešná.

10) *Kde a jakým způsobem jste získávali rekvizity?*

Kostýmy jsme měli zapůjčené z Bernartic, kde byla velká půjčovna kostýmů a kulisy jsme měli z místního archívu, a také jsme měli nějaké kulisy a rekvizity zapůjčené od divadelního souboru z Choryně.

7.8 Anketa – Marie Černochová

Jméno: Marie Černochová, 61 let.

Název obce či souboru, ve kterém jste hrál/a (ve kterém hrajete): Poličná.

Ve kterých letech jste byl/a aktivním členem souboru: přelom 50. a 60. let 20. století.

Jakou funkci v souboru jste zastával/a (zastáváte): herečka.

1) Proč jste se rozhodl/a hrát divadlo.

Celá naše rodina hrála divadlo, takže pro mě to znamenalo pokračovat v tradici.

2) Kolik členů měl (má) Váš soubor.

Podle dochovaných fotografií měl soubor asi 30 členů. V souboru bylo stálé jádro ochotníků a k němu se přidávali další herci, kteří byli vybráni jen pro určitou roli.

3) Podle čeho a kdo vybíral (vybírá hry) – žánr, témata, autory (zahraniční, české).

Hry vybíral režisér Šimčík. Všechno to byly „lehké“ hry z vesnického prostředí. Pro děti se hrály pohádky.

4) Pro koho byly (jsou) Vaše hry určeny – pro dětského či dospělého diváka?

Hry byly hlavně určeny pro dospělé, ale občas se hrála i nějaká pohádka pro děti, a to v ní i děti vystupovaly, např. v rolích trpaslíků.

5) Jak časté byly (jsou) zkoušky souboru a jak dlouho trvaly (trvají).

Ze začátku byly zkoušky 1krát týdně a před premiérou jsme se scházeli, jak bylo potřeba.

- 6) *Jaké jste měli (máte) zázemí – měli jste (máte) sál, ve kterém jste mohli (můžete) zkoušet, hrát, šatnu, kostýmy, osvětlení, stálý hudební doprovod, nápovědu, stálého režiséra, stálé členy.*

Zkoušeli a hráli jsme v hostinci u Juřiců. V sále bylo jeviště, jako šatna nám sloužila malá komůrka. Hudebně nás doprovázeli místní muzikanti, a pokud bylo ještě někoho zapotřebí, tak muzikanti z Valašského Meziříčí. Nápovědu jsme měli stálou.

- 7) *Spolupracovali jste s divadelním profesionálem či s jinými divadelními soubory z okolí? Ano – Ne. Jestliže ano, popište prosím, jak spolupráce probíhala.*

Ne.

- 8) *Hostovali jste v jiných vesnicích? Ano – Ne. Pokud ano, ve kterých?*

Nevím, na to se nepamatuji.

- 9) *Měli jste podporu od zastupitelstva obce? Ano – Ne. Jestliže ano, napište, v čem spočívala.*

Asi ano, ale nezajímala jsem se o to. Hodně nám pomáhal Sbor dobrovolných hasičů.

- 10) *Kde a jakým způsobem jste získávali rekvizity?*

Šaty jsme si půjčovali v půjčovně, na dětské role šily kostýmy většinou maminky a kulisy myslím byly taky vypůjčené.

8 Průzkum

Porovnání podmínek, pohnutek a repertoáru souborů v rámci jednotlivých obcí – pokud se hrálo divadlo v několika obdobích. Srovnání podmínek, pohnutek a repertoáru souborů mezi všemi sledovanými obcemi dané doby.

8.1 Vyhodnocení průzkumu v obci Branky

V této obci probíhá srovnání podmínek pro divadelní činnost na základě výpovědi paní Markové, bývalé nápovědy a paní Vaculíkové, současné režisérky. Pohnutky členů, proč hrát divadlo byly stejné jak v šedesátých letech dvacátého století, tak v současnosti. Ochotníci viděli v divadle především zdroj zábavy a možnost udělat něco pro své spoluobčany. Výběr her byl v obou etapách činnosti ochotníků založen na domluvě a zcela jasně se preferovaly hry české z vesnického prostředí určené dospělým divákům. Členové dřívějšího i dnešního souboru nacvičovali jednu hru přibližně stejnou dobu i ve stejných intervalech, ale rozdíl je zde v obsazení souboru. Zatímco dřívější soubor neměl stálé herce, ale vybírali se podle typu postavy, dnešní soubor má stálé jádro, ke kterému se doplňují ostatní herci. Zázemí pro svou činnost měl lepší soubor z let dřívějších, jelikož bylo v hostinci u Staňků jeviště postavené přímo pro divadlo s osvětlovací rampou, nápovědní budkou a místností, která sloužila jako šatna. Dnešní ochotníci zkoušejí a hrají ve stejném sále jako jejich předchůdci, ale jelikož je zbourán přístěnek za sálem, ve kterém byla šatna a jeviště, tak dnes nemají ochotníci žádné zázemí a během hry musejí být ukryti za kulisami. I osvětlení, které bylo dříve naprostou samozřejmostí, si dnes herci půjčují od Kulturního zařízení ve Valašském Meziříčí a kulisy skladují na půdě obecního úřadu, na což dříve sloužil přístěnek u hostince. Dříve bylo běžné, že se kostýmy půjčovaly v půjčovnách, ale dnes, kdy půjčovny v okolí zanikly, si kostýmy herci šijí sami. Rekvizity si dříve i dnes ochotníci z velké části vyrábějí sami nebo si je půjčují od jejich majitelů. Ani herci v 60. letech ani herci v současnosti nespolupracují s odborníkem z žádného oboru, ale zato oba dva soubory se dočkaly podpory od zastupitelstva obce, byť každý v jiné oblasti. Dříve to bylo prominutí odvodu poplatků, dnes je to skladování kulis na obecním úřadě a zajištění propagace. Stejně jako v minulosti je i dnes divadlo velmi

oblíbenou zábavou, o čemž svědčí hojné hostování obou souborů v okolních obcích. Tyto obce jsou vesměs v obou etapách ochotnické činnosti stejné a odlišuje se pouze návštěva Karolinky dřívějším souborem, který zde byl na soutěži ochotnických divadel.

8.2 Vyhodnocení průzkumu všech obcí

Srovnání podmínek pro divadelní činnost v jednotlivých obcích probíhá na základě ankety, kterou vyplňovali bývalí i současní divadelní ochotníci.

Z průzkumu vyplynulo, že důvodem pro hraní divadelních her v obcích byla dlouholetá tradice a touha udělat něco pro lidi. Všichni dotazovaní se shodli na tom, že jejich soubor zajišťoval jediné kulturní vyžití v obci. Přestože bylo divadlo ve všech obcích velmi oblíbené a jeho protagonisté mnohdy divadlem žili, stýkali se pouze na zkouškách jednotlivých her a nikdy v žádné vesnici ochotníci nevytvořili trvalý soubor, který by se scházel i mimo divadelní sezónu a měl by pevné jádro souboru. Rysem vesnické soudržnosti ovšem zůstává, že soubor nebyl nikde vytvořen ze spolkové organizace, ale že to vždy byl spolek divadelních nadšenců, otevřený komukoliv, kdo se chtěl přidat. Repertoár všech souborů v daných obcích je téměř shodný. Vždy jde o české autory a hry z vesnického prostředí, většinou veselohry. Hry byly vybírány s ohledem na množství postav a diváka, kterého lákaly hry z jemu dobře známého prostředí. Až na výjimky byly všechny hry určené dospělým divákům, a i když ochotníci nacvičili pohádku, jejími hlavními diváky se opět stali dospělí. Zkoušky divadelních představení souborů všech mapovaných obcí začínaly asi dva měsíce před premiérou a posledních čtrnáct dní před premiérou se herci dokázali sejít dvakrát až třikrát týdně po asi hodině a půl. I když se obyvatelé uvedených obcí většinou znali a stýkali se při různých akcích, ochotníci spolu nikdy nespolupracovali. Žádný ze souborů nikdy nespolupracoval ani s divadelním odborníkem a pouze ochotníkům z Choryně pomáhala se složitějšími účesy kadeřnice a s make-upem neznámý pán z Valašského Meziříčí. V důsledku fungování Sokola v meziválečných letech zůstaly ochotníkům ze všech zkoumaných obcí kulturní domy a hostince se sálem, jevištěm s osvětlovací rampou, často i s propadlištěm a šatnou. Takovéto zázemí pro divadelní činnost bylo v obcích zcela běžným standardem. Na údržbu těchto sálů nebyl v obcích dostatek peněz, a proto je již většina z nich zbourána, nebo alespoň přestavěna, ale zázemí pro případné zájemce o ochotnickou činnost již neexistuje. V obci Choryně zanikl sál s jevištěm při bourání starého hostince a v novém kulturním

domě se již jeviště pro divadlo nevybudovalo, v obci Branky se také zbouřal přístěnek, ve kterém bylo zázemí pro divadelníky a současné jeviště v hostinci U Staňků je pouze provizorní. Stejně je na tom i obec Poličná, Lešná a Kladeruby. Při těchto akcích byly zničeny také kulisy. V Choryni byly odvezeny na skládku Šutrák, v Lešné byly zničeny deštěm u kostelníka ve stodole při přestavbě kulturního domu a ani v ostatních vesnicích se kulisy nezachovaly. Když ochotníci z Branek obnovovali tradici v obci, kulisy si vypůjčili v obci Hrachovec. Dnes již mají kulisy svoje a osvětlení si půjčují od kulturního zařízení ve Valašském Meziříčí. Také rekvizity ve všech obcích získávali obdobným způsobem, nejčastěji si je vyrobili, vypůjčili (pokud se jednalo například o nábytek) nebo je dostali. Hudební doprovod v obcích Choryně a Branky zajišťovali z Kladerub pánové Škařupa či Mucha s hudebníky, v Choryni také občas hráli muzikanti z Hustopečí nad Bečvou. V Poličné hrávali místní muzikanti, kterým pomáhali hudebníci z Valašského Meziříčí. Je zvláštností, že ačkoli hudebníci z Kladerub doprovázeli soubory okolních obcí, v Kladerubech byla podle slov paní Mockové hudba zajištěna jen z magnetofonu. V Lešné ochotníky na klavír doprovázela Jana Šverdíková. Soubory své umění nepředváděly jen ve svých domovských obcích, ale také v obcích okolních. Z anket i ze záznamů v hasičských či jiných kronikách vyplývá, že soubory jezdily po vesnicích jim nejbližším. Bylo to hlavně z toho důvodu, že ochotníci neměli k dispozici žádný dopravní prostředek, kterým by mohli bezpečně na delší vzdálenosti přepravovat sebe i kulisy. Dříve se kulisy nejčastěji vozily na vlečce za traktorem a lidé se dopravovali pěšky, na kole či také na traktoru. Pouze snad soubor z Kladerub, alespoň podle vzpomínek paní Mockové, nezajížděl se svými představeními do okolních obcí. Jinak je velmi zajímavé, že všechny soubory jezdily do obcí na Kelečsku a do ostatních částí regionu nezajížděly. Výjimku tvoří obec Lešná, která jednu reprízu hry „O statečném kováři“ sehrála v obci Valašská Polanka a zúčastnila se soutěže divadelních ochotníků v Karolince. Stejnou soutěž absolvovala také obec Branky. Obecní zastupitelstva všech mapovaných obcí, kromě Poličné a Choryně sedmdesátých let, se snažila ochotníkům v jejich úsilí pomoci.

Z tohoto výzkumu vyplynulo, že soubory daných obcí měly pro svou činnost podmínky velmi podobné, ne-li stejné.

9 Závěr

V této diplomové práci jsem se zabývala vývojem ochotnického divadla v mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko. Mým cílem bylo zjistit a porovnat, jaké podmínky měly divadelní soubory v daných obcích. Kromě porovnání podmínek mezi jednotlivými obcemi jsem také na základě ankety porovnávala dané možnosti v obci Branky v letech minulých a v současnosti.

Díky obětavosti a ochotě kronikářů, velitelů hasičů i pamětníků jsem získala přehled vývoje ochotnického divadla v jednotlivých obcích, z něhož jsem nadále čerpala i při vyhodnocování ankety. Ta byla uspořádána mezi pamětníky a současnými představiteli divadelní činnosti.

Kromě zpracování průzkumu byly na této práci také důležité kapitoly o historii ochotnického divadla v jednotlivých obcích.

Zpracování diplomové práce mi přineslo spoustu nových poznatků o historii mé rodné vesnice a i vesnic okolních, také o ochotnickém divadle z pohledu jeho režisérů a ostatních lidí, kteří se divadlem zabývají. Tato práce mě také ujistila v tom, že nezměrná ochota vůči cizím lidem, kteří potřebují pomoc, v této zemi stále existuje. Díky rozhovorům s bývalými i současnými divadelníky jsem si upevnila přesvědčení, že všichni divadlo milují a na dobu své aktivní činnosti v souboru velmi rádi vzpomínají.

10 Poznámky

- ¹⁾ MALÍK, J. *České a slovenské loutkové divadelnictví. Vývojový přehled – 1. Část – Od nejstarších dob do května r. 1945.* 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1968. 22 s. s. 3-4.
- ²⁾ MALÍK, J. *České a slovenské loutkové divadelnictví. Vývojový přehled – 1. Část – Od nejstarších dob do května r. 1945.* 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1968. 22 s. s. 21
- ³⁾ BLECHA, J. *Nástin historie českého loutkového divadla.* 1. vyd. Brno : CERM akademické nakladatelství, 1998. 21 s. ISBN 80-7204-080-4. s. 19.
- ⁴⁾ http://www.obecbranky.cz/933-Z_kultury.html, dne 25. 10. 2007.
- ⁵⁾ ŠRÁMKOVÁ, V. a VALENTA J. *Místopis českého amatérského divadla I. Díl A-M.* 1. vyd. Praha : IPOS, 2001. 518 s. ISBN 80-7068-154-3. s. 291.
- ⁶⁾ ŠRÁMKOVÁ, V. a VALENTA J. *Místopis českého amatérského divadla I. Díl A-M.* 1. vyd. Praha : IPOS, 2001. 518 s. ISBN 80-7068-154-3. s. 291.
- ⁷⁾ http://www.obecbranky.cz/933-Z_kultury.html, dne 25. 10. 2007.

11 Resumé

Téma diplomové práce zní: „Vývoj ochotnického divadla ve vybraných obcích mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko.“

Teoretická část obsahuje historii českého činoherního a loutkového divadla, představení daných obcí a mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko a dále vývoj divadelní činnosti v těchto obcích.

Praktickou část tvoří anketa zadaná pamětníkům či současným aktivním divadelníkům v uvedených obcích a její následné vyhodnocení.

Resume

The subject of diploma thesis sounds: Development of amateur theatre in selected villages of Valasskomeziricsko-Kelecsko microregion. Brno, MU 2008, s.

The theoretic part includes history of the Czech drama theatre and marionette theatre, introduction of given villages and microregion Valasskomeziricsko-Kelecsko and then development of theatre activities in these villages.

The practical part forms public inquiry engaged witness or contemporary aktive theatre actors in the introduced villages and its resulting interpretation.

12 Použitá literatura

BLECHA, J. *Nástin historie českého loutkového divadla*. 1. vyd. Brno : CERM akademické nakladatelství, 1998. 21 s. ISBN 80-7204-080-4.

CÍSAŘ, J. *Přehled dějin českého divadla*. 1. vyd. Praha : Akademie múzickým umění, 2006. 314 s. ISBN 80-7331-072-4.

ČERNÝ, J. *Osudy českého divadla po druhé světové válce*. 1. vyd. Praha : Academia, 2007. 526 s. ISBN 978-80-200-1502-0.

DUBSKÁ, A. *Dvě století českého loutkářství*. 1. vyd. Praha : Akademie múzickým umění, 2004. 302 s. ISBN 80-7331-008-2.

Kniha protokolů 1930-41 SDH v Kladerubech.

Kroniky SDH Poličná.

MALÍK, J. *České a slovenské loutkové divadelnictví. Vývojový přehled – 1. Část – Od nejstarších dob do května r. 1945*. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1968. 22 s..

PAŘÍKOVÁ, M. *České divadlo III. : Stručné dějiny českého divadla od počátků do vzniku samostatného českého státu*. Praha: Městská knihovna v Praze, 1983. 28 s.

ŠRÁMKOVÁ, V. a VALENTA J. *Místopis českého amatérského divadla I. Díl A-M*

1. vyd. Praha : IPOS, 2001. 518 s. ISBN 80-7068-154-3.

<http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/137320-loutkove-divadlo>, dne 18. 1. 2008.

<http://www.choryne.zde.cz>, dne 23. 10. 2007.

<http://www.obecbranky.cz>, dne 25. 10. 2007

http://www.obecbranky.cz/856-Geograficke_informace.html, dne 25. 10. 2007.

<http://www.meziricko.cz/kladeruby/fotogalerie/index.htm>, dne 6. 11. 2007.

<http://www.meziricko.cz/lesna/fotografie/index.htm>, dne 6. 11. 2007.

<http://www.valasskemezirici.cz/doc/1820/>, dne 3. 2. 2008.

13 Seznam obrázků

Obr. 1 – Mapa mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko a mapa Zlínského kraje.

Obr. 2 - Letecký snímek obce Branky.

Obr. 3 – Letecký snímek obce Choryně.

Obr. 4 – Panoramatický snímek obce Kladeruby.

Obr. 5 – Letecký snímek zámku Lešná.

Obr. 6 – Pohled ze Štěpnice na Poličnou.

Obr. 7 – Foto ze hry „Lucerna“, rok 1936.

Obr. 8. – Foto ze hry „Co Čech, to muzikant“, rok 1969.

Obr. 9 – Foto ze hry „Lucerna“, rok 1977.

Obr. 10 – Foto ze hry „Zkoušky čerta Belímka“, rok 1972.

Obr. 11 – Foto ze hry „Děvčata ze mlejna“, rok 1934.

Obr. 12 – Džbánec vyrobený pro hru „Sládcí“.

Obr. 13 – Foto hlediště Bleděmodrého divadélka o přestávce hry „Kašpárkův boj s čerty“, rok 1992.

Obr. 14 – Foto ze hry „Dřevěný zámek“, rok 1996. Herci s režisérkou L. Kubešovou.

Obr. 15 – Foto loutkového divadélka při hře „Jak se málem neslavil svátek sv. Mikuláše“, rok 1997.

Obr. 16 – Foto ze hry „Charleyova teta“, Choryně rok 1971.

Obr. 17 – Úmluva s JZD Budoucnost, Choryně rok 1976.

Obr. 18 – Foto ze hry „Vánoce chudých“, Choryně 1992.

Obr. 19 – Foto ze hry „Lída, děvče z Krkonoš“, Choryně rok 1993.

Obr. 20 – Plakát k akci „100 let kulturního života v naší obci“, Choryně rok 1993.

Obr. 21 – Foto ze hry „Na letním bytě“, Kladeruby rok 1973.

Obr. 22 – Foto ze hry „Jánošík“, Poličná rok 1934.

Obr. 23 – Plakát hry Seděla pod borovičkou aneb myslivci, mládenci ze zlata..., Branky 1997.

Obr. 24 – Plakát hry „Na potoce, za mlýnicí“, Branky rok 2000.

14 Přílohy

Obr. 16 – Foto ze hry „Charleyova teta“, Choryně rok 1971.

v Choryni dne 1. 11. 1976.

JEDNOTNÉ ZEMĚDĚLSKÉ DRUŽSTVO BUDOUCNOST

PŘEDSTAVENSTVU:

Členové dramatického kroužku Choryňáčka, žádají
tímto Jednotné zemědělské družstvo Budoucnost a to ve smyslu:

- a/ Abychom mohli vystupovat jako soubor při JZD Budoucnost.
- b/ Aby nám umožnilo družstvo přepravu při akcích uspořádaných v obcích družstvu náležejících.
- c/ Aby nám družstvo dle možností přispělo na zakoupení magnetofonu potřebného k nácviku různých scén.

Jako protihodnotu se členové zavazují :

1. Členové souboru zavazujeme se odpracovat 5 hod ročně při špičkových pracích, - členů je asi 25.
2. Podle potřeby družstva budeme zajišťovat kulturní vystoupení při akcích družstva.
3. Zúčastníme se soutěží dramatických souborů uspořádaných každoročně Výrobní zemědělskou správou.
4. Se svými vystoupeními navštívíme všechny obce družstvu náležející.

Byli bychom velmi rádi, kdybyste mohli této naší žádosti vyhovět.

Děkujeme Vám předem a jsme s pozdravem

„ Světu mír “

za dramatický kroužek :

Kulunda

Obr. 17 – Úmluva s JZD Budoucnost, Choryně rok 1976.

Obr. 18 – Foto ze hry „Vánoce chudých“, Choryně 1992.

Obr. 19 – Foto ze hry „Lída, děvče z Krkonoš“, Choryně rok 1993.

Milý kamaráde-kamarádko,

slib, který jsme si dali při setkání divadelních ochotníků splníme
ve dnech 14.-15. srpna tj. příští měsíc při vzpomínkové slavnosti

100 let kulturního života v naší obci,
jehož i ty jsi nedílnou součástí. Věřím, že nezklameš a v uvedenou
dobu Tě tady přivítáme.

Program připravujeme bohatý, a tak vem své drahé a
přijed'-přijdi. Peníze předem nechceme, ale pamatuj s rezervou na
uvedené dny.

*Pro každého jídla pití,
bude dosti do sytosti-
pro pohodu nám i Tobě
noc strávíme u táborového ohně
sejdeme se všichni "Pod Hrázků",
bude to krásný scuk rodáků,
aby se nám nechtělo spát,
muzika nám bude hrát.*

A nyní Tě seznámíme s programem :

Sobota 14.8.1993 - malá divadelní přehlídka
zahájení ve **14.00 hodin**

Na stříbrné pavučině -loutky

Sněhurka -pohádka - divadlo /děti/

Kašpárkův boj s čerty -loutky

Lída, děvče z Krkonoš

Hra - divadlo - dospělí

večer

Hudba - tanec

Neděle 15.8.1993 zahájení ve **14.00 hodin** -malovaný průvod dědinou
Pod Hrázku
Následuje bohatý program s tancem do setmění

Co Tě čeká, to už víš, věřím, že nás nezradíš.

Za kulturní komisi Kubešová L.

Obr. 20 – Plakát k akci „100 let kulturního života v naší obci“, Choryně rok 1993.

Obr. 21 – Foto ze hry „Na letním bytě“, Kladeruby rok 1973.

Obr. 22 – Foto ze hry „Jánošík“, Poličná rok 1934.

BRANECKÝ SPOLEK DIVADELNÍCH OCHOTNÍKŮ

*si Vás dovoluje srdečně pozvat na premiéru
rozsmarné hry se zpěvy o dvou jednáních*

SEDĚLA POD BOROVIČKOU aneb MYSLIVCI, MLÁDENCI ZE ZLATA ...

**kterou sehraje v sobotu dne 5. dubna 1997 v 19 hodin
v sále restaurace U Staňků v Brankách**

OSOBY A OBSAZENÍ:

Ing. MAREŠ, ředitel panství	- Ing. PASTOREK Dalibor
VLASTA, jeho dcera	- VLACHOVÁ Lenka
Karel BOHDAN, lesní adjunkt	- MIKULEC Jiří ml.
Václav Boleslav SOVA, básník	- SVOBODA František
Franc Josef SOFFA, bankéř	- ŠEVČÍK Bronislav
Amalie VELEBILOVÁ, vdova po komerčním radovi	- VACULÍKOVÁ Zdenka
ZŮZINKA, její dcera	- DUFKOVÁ Věra
KULICH, hajný	- PLACEK Jaroslav
KULICHOVÁ, jeho žena	- PLACKOVÁ Marta
VENDULKA, jejich dcera	- STAŇKOVÁ Ladislava

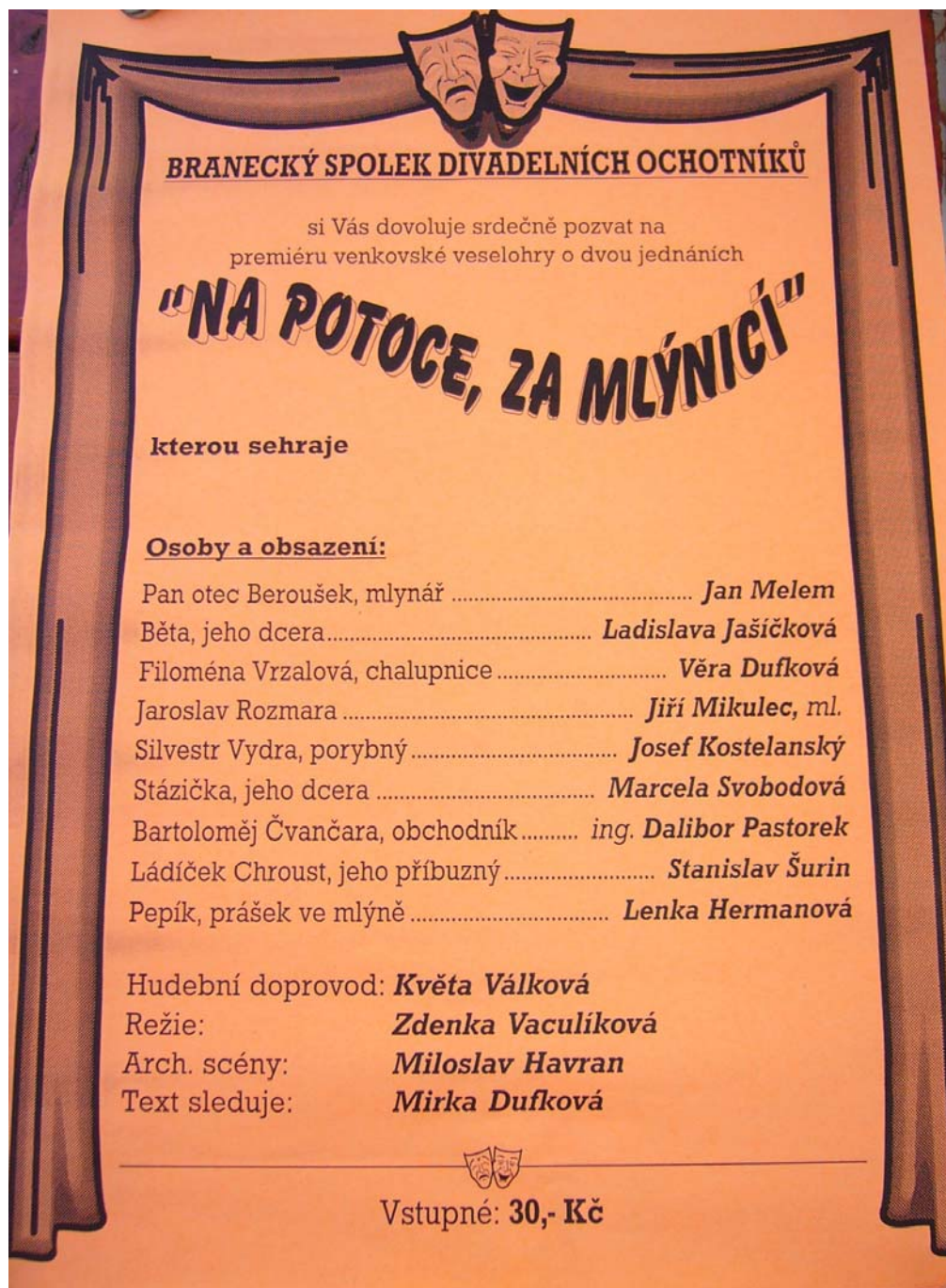
hudební doprovod - FOLTÝN Jaromír

Vstupné 20,- Kč - Předprodej vstupenek u paní M. Kunetkové (MŠ) do 3. 4. 1997

Motto: „I MALÝ ŠAŠEK UMÍ UDĚLAT VELKÝ CIRKUS . . .“

Tiskárna Valašské Meziříčí s.r.o. - sponzor kulturní akce

Obr. 23 – Plakát hry „Seděla pod borovičkou aneb myslivci, mládenci ze zlata...“, Branky
rok 1997.

Obr. 24 – Plakát hry „Na potoce, za mlýnicí“, Branky rok 2000.

BRANECKÝ SPOLEK DVANÁCTNÍKA OCHOVNÍKA

si Vás dovoluje srdečně pozvat na premiéru rozmarné veselohry
o dvou dějstvích z pivovarského prostředí:

SLÁDCI

Kterou sehraje 27. a 28. dubna v 19:00 hod a 29. dubna 2007 v 17:00 hod.
v sále pohostinství U Staňků v Brankách

OSOBY A OBSAZENÍ

Sládek
Sládková
Vojtěška, jejich Dcera
Zábranský, starousedlý soused
Jaroš, podstarší, jeho synovec
Kašpar Zapito, obročník
Marjánka, dohazovačka
Kubík, kočí
Kačka, služebná

Josef Kostelanský
Marta Placková
Denisa Chocholatá
Bronislav Ševčík
Jiří Mikulec jr.
Jiří Šulák
Věra Dufková
Stanislav Šurin
Ladislava Jašíčková

Text sleduje: Miroslava Dufková
Hudební doprovod: Marie Suchánková
Arch. Scény: Rostislav Rýdl, Miloslav Havran
Režie: Zdeňka Vaculíková

Vstupné: 50 Kč, předprodej Marie Kunetková MŠ Branky

Motto: "I malý šašek umí udělat velký cirkus"

Obr. 25 – Plakát hry „Sládci“, Branky rok 2007.